

АГЕНЦІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

АФІ

№ 11 (348)

Інформаційний бюлетень

Звіт Радіо «Воскресіння»

30 листопада 2004 р.

- Українські Церкви у народній революції: хроніка, документи, свідчення
- Блаженніший Любомир Гузар: «Не можна приймати компромісу, коли йдеться про людські права і справедливість»
- Ієромонах Євстратій (Зоря): «У ці дні ми стали свідками великої Божої милості до нашого народу»
- Віктор Ющенко: «Ніхто ніколи і нікому не скаже, до якої церкви ходити. Це вільний вибір людини»

**Агенція
Релігійної
Інформації**

**Видавець: Підприємство
«Агенція Релігійної інформації»
Фонду сприяння Свободі Слова
(м. Львів)**

Головний редактор
Богдан Дубінський
Голова ради Фонду
Мирослав Павлюк

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого
засобу масової інформації
Серія КВ №8306 від 12.01.2004 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
інформаційного агентства
як суб'єкта інформаційної діяльності
Серія КВ №37 від 11.10.2000 р.

Над випуском працювали:

Літературний редактор
і перекладач

Зоряна Курдина

Фотокореспондент

Андрій Копак

Верстка

Сергій Плахотнік

Відповідальний секретар

Лідія Пуга

Адміністратор видруку
і розповсюдження

Василь Павлюк

Адреса:

**79016, м. Львів,
вул. Озаркевича, 4.
Тел.: (0322) 72-27-02,
74-23-03, 74-20-85**

**Факс: (0322) 297-08-75
e-mail: ari@rr.lviv.ua**

Кореспондентський пункт

у м. Києві:

**Тел./факс (044) 418-00-36
www.rr.lviv.ua**

На обкладинці:

Стор. 1, 24 —

«На майдані коло церкви
революція іде...» (Київ, 2004 р.)

УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ

Синод єпископів УГКЦ: «Vox populi — vox Dei»

23 листопада у митрополичих пала-
тах УГКЦ відбулася прес-конференція
за участю єпископів-членів Синоду Ки-
єво-Галицької митрополії УГКЦ. На
початку прес-конференції було зачита-
но «Звернення Синоду до вірних і всіх
людей доброї волі з приводу теперіш-
ньої суспільної ситуації в Україні». Зве-
рнення, від імені усіх єпископів, зачитав
єпарх Сокальський Михаїл Колтун.
Кардинал Любомир Гузар відзначив, що
проведення даної прес-конференції
спочатку була заплановано на наступ-
ний день, після закриття Синоду, але ос-
татні події в Україні змусили єписко-
пів виступити із цим звернення безвід-
кладно.

Головна проблема, яка турбувала
журналістів — це можливість силового
розв'язання ситуації на Україні і, якби
це сталося, реакції Церкви на це. Зок-
рема, прозвучало запитання: «Останнім
часом засоби масової інформації пові-
домляють, що в місті Ірпінь під Києвом
розташований спеціальний підрозділ
російських військ «Витязь», переодяг-
нених у форму українських внутрішніх
військ. Ці війська стягнуті на Україну
для того, щоб у разі відмови українсь-
ких силовиків виступити проти власно-
го народу, замінити їх. Чи УГКЦ має
намір звертатися у зв'язку з цим з від-
зовою до керівництва Російської право-
славної Церкви?» Кардинал Гузар на це
відповів, що у разі нападу на українсь-
кий народ і Україну в широкому маш-
табі він, без жодних вагань, зробив би
все, що вважав би чесним і належним
за даних обставин.

На разі, зазначив він, такий розв'я-
зок подій виглядає доволі абстрактним,
але в разі, якби таке сталося, «нашим
обов'язком є захищати наших братів».

На запитання, чи не вважають єпи-
скопи за потрібне звернутися з окре-
мим посланням до правоохоронців
(тобто, міліції), кардинал відповів, що
про це є згадка у «Зверненні». Але,
продовжив він, мабуть, необхідно ще
і ще раз повторити: правоохоронці є
для того, щоб охороняти права, а не
порушувати їх. Коли ж їх змушують
до порушення прав людини, то це,
«кажучи по-церковному, є гріхом, а
кажучи по-людському, є криміна-
лом». Неприпустимо, коли правоохо-
ронців намагаються змусити до над-
ужиття. Тому потрібно ще раз нага-
дати, і особливо це стосується молод-
шого офіцерського складу: кожен
міліціонер, кожен силовик приносить
присягу на вірність народові України
і Конституції.

Звичайно, Церква не виключає,
що за певних обставин народ може і
мусить боронити свої права навіть в
дуже драматичний спосіб, але, продо-
вжив кардинал, було б дуже сумно і
навіть шкідливо для репутації нашої
держави, якби ситуація переросла у
силове протистояння. «Не хочу допу-
скати навіть думки, що таке могло б
статися», — підкреслив він.

Присутній на прес-конференції
єпископ Степан Меньок, єкзарх До-
нецько-Харківський УГКЦ, на запи-
тання про те, як виглядав виборчий
процес у Донбасі — найсхіднішому
регіоні України і «опорному пункті»
Януковича, відповів, що ті потужні
фальсифікації, про які зараз йдеться,
були абсолютно очевидними у Доне-
цькому регіоні. Так, з багатьох вибор-
чих дільниць під час підрахунку голо-
сів були відсторонені спостерігачі від
Ющенко, у списках було багато «мер-
твих душ». Наприклад, розповів єпи-
скоп, одна монахиня УГКЦ, яка про-
писана у Донецьку, виявила, що в її
помешканні «прописані» ще троє не-
відомих їй людей, на прохання мона-
хині пояснити їй, хто ці люди і чому
їх прізвища присутні у списках вибо-
рців, її брутально виставили за двері.
Такі порушення прав людини і прав
виборця спостерігалися тут практи-
чно в тотальному масштабі.

У НАРОДНІЙ РЕВОЛЮЦІЇ: ХРОНІКА

«Церква не може погодитись з неправдою»

Увечері 23 листопада на головній площі української столиці — майдані Незалежності — було оприлюднено «Звернення керівників християнських Церков України до народу України з приводу результатів виборів Президента України», яке підписали Глава УПК КП Патріарх Філарет, Верховний Архієпископ УГКЦ кардинал Любомир Гузар, заступник Голови Конференції Римо-Католицьких єпископів України єпископ Маркіян Трофим'як, єпископ Церкви християн віри євангельської України Михайло Паночко, старший єпископ Української християнської євангельської Церкви Леонід Падун, єпископ Української лютеранської Церкви Вячеслав Горпинчук.

Звернення у присутності понад 150 тисяч присутніх на майдані Незалежності зачитав прес-секретар Київської Патріархії (УПЦ КП) ієромонах Євстратій Зоря.

У даному Зверненні, епіграфом до якого владики обрали дві цитати зі Святого Письма: «Не лжесвідчи» (Второзаконня 5:20) та «Лжесвідок не залишиться непокараним, і хто говорить неправду, не врятується (Притчі 19:5), зокрема, йдеться: «Отримавши із засобів масової інформації повідом-

лення про попередні результати виборів президента України, які викликали небачені до цього в нашій державі масові акції протесту, учасниками яких є сотні тисяч наших співвітчизників, значну частину з яких складає молодь, що особливо видно в столиці України — Києві, ми вважаємо своїм пастирським і громадянським обов'язком сказати наступне: Церква завжди була з народом — як в часи радості, так і в часи випробувань. Тому і тепер, коли Україна стоїть перед вибором свого майбутнього — демократичного або авторитарного, коли виникає загроза для єдності і навіть незалежності нашої Батьківщини — Церква з народом».

Керівники християнських Церков

України висловили стурбованість несправедливим перебігом виборчої кампанії, а особливо — масовою фальсифікацією результатів народного волевиявлення. Церква, йдучись далі в посланні, покликана свідчити істину, проповідувати любов і мир, а тому не може погодитися з неправдою.

Автори Звернення закликали віруючих до посту і молитви в наміренні миру у державі і втілення в життя справедливих результатів виборів її Президента. Водночас вони закликали свою паству та весь український народ відстоювати правду, зберігати єдність і громадянський мир, дотримуватися Конституції і законів України, не допускати насильства.

Владики звернулися рівно ж до органів влади, особливо до тих, які безпосередньо відповідають за справедливе втілення народного волевиявлення, а також до Верховного та місцевих судів, із закликом пам'ятати про свою відповідальність перед Богом за те, як вони виконують покладені на них народом України обов'язки.

«Ми переконані, що народ України мудро і з честю пройде сьогоднішні випробування. Істина — непереможна!», — йдеться наприкінці Звернення.

Святіший Отець молиться за Україну

Про свою молитву за весь український народ заявив Святіший Отець Іван Павло II. Вітаючи 24 листопада, у середу, українських прочан, які взяли участь у традиційній загальній аудієнції у Ватикані, Глава Католицької Церкви промовив українською мовою: «Дорогі, запевняю вас і весь український народ, що в ці дні я в особливий спосіб молюся за вашу улюблену Батьківщину».

Патріарх Філарет вважає, що в ці дні відбувається відродження української нації

В інтерв'ю радіо «Ера» 25 листопада Предстоятель Української Православної Церкви Київського Патріархату Патріарх Філарет оприлюднив своє бачення ситуації, яка назрала в

українському суспільстві. Те, що сьогодні відбувається у Києві на майдані Незалежності, у великих та малих містах і селах України Патріарх назвав «відродженням української нації».

«Це не означає, що до цього часу її не було. — сказав Патріарх. — Але сьогодні можемо казати про нове відродження. На майдані Незалежності немає поділу на схід чи захід, на південь чи північ. Там панує мир, любов і злагода. Люди розмовляють різними мовами, і все це відбувається у дусі любові. Ті, хто приїхав з Донецька чи Луганська сподівалися на протистояння, однак зустріли добрі, усміхнені обличчя. Це те, до чого завжди закликає Церква — до миру та любові. Саме цей мир і любов сьогодні ми бачимо на майдані Незалежності», — так Предстоятель УПЦ КП охарактеризував ситуацію у Києві.

За словами Патріарха Філарета, масових демонстрацій протесту можна було б уникнути, якби так явно не були сфальсифіковані вибори. Він, зокрема, сказав: «Якби вибори відбулися чесно, люди прийняли б того Президента, який набрав більшість голосів. Це був би чесний вибір, і його прийняли б. Однак маємо факти фальсифікації виборів і це змусило людей вийти на вулицю». Предстоятель УПЦ КП наголосив, що «Церква завжди була з народом — як в часи радості, так і в часи випробувань. Тому і тепер Церква залишається з народом. Церква покликана свідчити істину, проповідувати любов і мир, а тому не може погодитися з неправдою». Патріарх Філарет закликав українців до молитви за мир в нашій державі і про втілення в життя справедливих результатів виборів її Президента.

Римо-Католицька Церква закликає до правдивого спокою і миру

«У сьогоднішній важкій ситуації Церква не може мовчати», — Таку думку висловив сьогодні єпископ-помічник Києво-Житомирської єпархії Римо-Католицької Церкви в Україні Станіслав Широкоградюк, коментуючи останні події в Україні, пов'язані з результатами виборів Президента. У своєму коментарі єпископ зазначив, що Церква «нині дуже стурбована за своїх вірних, які так активно приймають участь у сьогоднішніх подіях». Саме тому, за словами владика, «в багатьох церквах міста Києва і в інших містах люди моляться про мир і спокій, організовують безперервні молитви, навіть цілодобово».

Зазначивши те, що Церква хвилюється за цих людей, яких на вулицях Києва збирається тисячі, владика однак назвав мітинги, що зараз тривають на вулицях Києва, «тверезими» та «дуже свідомими» акціями. «І поки що Конституція не була порушена з боку людей», — підкреслив єпископ, висловлюючи свої сподівання на те, що «все так мирно і закінчиться».

Наприкінці єпископ побажав всім «правдивого миру і спокою», та закликав разом молитись словами: «Боже, Україну збережи, Господи, помилуй нас!».

«Межа проходить через наші серця, — і цією межею є гріх»

24 листопада керівники християнських спільнот Одеси та Одеської області звернулися до українських громадян. «Церква завжди була, є і постане з народом — як в часи радості, так і в часи випробувань. Серед цього народу є люди, які підтримали як одного, так і іншого кандидата виборчих перегонів. Однак всі вони становлять наш єдиний український народ. А тому ми, як пастирі, не почуваємо права впливати на політичний вибір наших громадян, а залишаємо цю справу вашої совісті. Бо сьогодні межа поділу пролягає не через Схід і Захід нашої держави, не через політичні уподобання частин нашого народу. Межа проходить через серця кожного з нас. Цією межею є гріх. І кожен з нас має відповісти на питання: перейде він цю межу і стане на стороні

гріха чи буде відстоювати правду», — йдеться у зверненні.

Церква дякує владі Канади за невизнання виборів 21 листопада

Владика Степан (Хміляр), єпископ Торонто і Східної Канади, підтримав позицію канадської влади щодо невизнання результатів виборів Президента України 21 листопада.

Владика Степан привітав від імені священнослужителів та вірних Української католицької єпархії Торонто та всієї Східної Канади твердження голови нижньої палати парламенту Канади, Анни Маклієн, яка відмовилася прийняти, тобто визнала недійсними, остаточні результати президентських виборів в Україні. Її заява була підтверджена загальною підтримкою усієї Палати Громад.

«Коли потоптані народні сподівання, Церква виступає на захист народу,

на захист свободи волевиявлення»

26 листопада 2004 р. у приміщенні храму Св. Василя Великого у Києві відбулася зустріч і прес-конференція, яку організували представники УГКЦ для делегації, що складається із спостерігачів на виборах та спеціалістів Німецького інституту міжнародної політики і безпеки (Берлін). З боку УГКЦ виступили єпископ Самбірсько-Дрогобицької Єпархії владика Юліан Вороновський, керівник Бюро для зв'язків з державними органами влади отець Олекса Петрів, економ Києво-Галицької митрополії отець Василь Копичин.

Німецьку сторону цікавили різні аспекти церковного життя в Україні, зокрема, діяльність традиційних православних конфесій та, власне, самої Української Греко-Католицької Церкви. Були представлені дані найновіших соціологічних досліджень щодо стану Церков і релігійної ситуації на Україні.

Особливу увагу було звернено на сучасні проблеми освіти та церковних засобів масової інформації. Аналізуючи політичну ситуацію в Україні владика Юліан зауважив, що у час виборчих перегонів УГКЦ не підтримувала жодного з кандидатів, закликаючи вірних молитися за чесні і справедливі вибори. Тепер, коли потоптані народні сподівання, Церква виступає на захист народу,

на захист свободи волевиявлення, закликаючи до мирного вирішення ситуації, що склалася, на користь народу України.

Того ж дня єпископ Самбірсько-Дрогобицький УГКЦ Юліан Вороновський взяв участь у спільному молебні з представниками інших українських Церков за кращу долю українського народу на Майдані Незалежності.

Після цього владика Юліан у супроводі священників УГКЦ направився до будинку Кабінету міністрів України, який від 26 листопада тримають в облозі учасники акції громадянського спротиву, — як і будинок Адміністрації Президента (за даними інтернет-газети «Українська правда», вранці того дня Леонід Кучма перед телекамерами планував підписати акт про передачу влади Віктору Януковичу). По дорозі владика люди зупиняли із проханням про благословення. Звертаючись до них, владика Юліан нагадав про Христові Правди, закликав до молитви.

Константинопольський Патріарх Варфоломей до українського народу

Вселенський Патріарх Варфоломей II звернувся з до українського народу із пастирською відозвою, в якій, зокрема, йдеться: «Велика Церква Христова — Вселенський Патріархат від часу прийняття православної віри в Константинополі святим князем Володимиром завжди турбувалася своїми дітьми — українцями. Церква-Мати ніколи не залишала цих своїх дітей, а молитовно завжди була готова підтримувати їхню непохитну віру і відданість дійсному Православ'ю.

Ми свідомі того замішання, що заіснувало сьогодні в Українській незалежній державі, і молимо Всемогутнього Господа, щоб мир, справедливість і правда заіснували в українському народі, щоб він міг розвивати свою відновлену незалежність у колі інших вільних народів світу у спокої, добробуті і справедливості для добра всіх своїх громадян».

Підготувала Л.П.

УАПЦ долучилася до духовної опіки над учасниками акцій протесту у Києві та Харкові

25 листопада 2004 р. о 8 годині ранку на Хрещатику у наметовому містечку, організованому учасниками акції громадянської непокори, духовенство Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ відправило молебень до Христа Спасителя (в цей самий час священник УПЦ КП служив молебень для «мешканців» наметового містечка перед будинком Адміністрації президента на вул. Банковій). Священники і миряни молилися за здоров'я й успіх у добрих намірах усіх, хто долучився до акції протесту. До них приєднався також священник УГКЦ, що прибув зі своїми парафіянами з м. Самбора (Львівська область). З благословення архієпископа Ігоря Ісиченка за молебнем підносилися прохання за здоров'я і спасіння Віктора Ющенка, правління, війська і всього народу України. Люди на площі молилися, щоб Господь зміцнив усіх українців у сьогоднішніх випробуваннях і захистив їх від зла та неправди. Духовна опіка над учасниками акцій протесту узгоджується й координується духовенством УГКЦ, УПЦ КП та УАПЦ.

Водночас київська Свято-Михайлівська парафія УАПЦ стала одним із осередків надання добродійної допомоги учасникам акцій громадянської непокори в столиці України. У парафії цілодобово чергують люди, миряни готують їжу, роздають гарячі страви і напої у наметовому містечку на Хрещатику. Вірні УАПЦ з харківських громад надають аналогічну допомогу мешканцям наметового містечка на площі Свободи у Харкові.

Водночас прес-служба Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ повідомила про замах на священника цієї Церкви, який стався увечері 23 листопада у м. Красний Луч (Луганська область). Як повідомляється, двоє невідомих вчинили злочинний напад на протоієрея Сергія Підтягина — декана Луганського деканату УАПЦ. Злочинці віком років по 20-25 нахвалялися «провчити хохляцького попа». Це діялося під час малолюдного, але голосного відзначення в місті т. зв. «перемоги Віктора Януковича». «На щастя, о. Сергій Підтягин, колишній гірничий інженер, зумів

привести до тям обох злочинців і вийшов із сутички переможцем», — повідомляється в комюніке.

Православні харків'ян вимагають покарати сепаратистів

Понад півтора харків'ян з числа парафіян Свято-Дмитрівської й Іоано-Богословської парафій звернулися до генерального прокурора України із заявою такого змісту: «Ми, православні жителі Харкова, просимо захистити наші громадянські права від зазіхання на них з боку представника колишнього Президента України Леоніда Кучми в Харківській області Євгена Кушнарьова. У прагненні захистити економічні інтереси свого клану Євген Кушнарьов пішов на організацію масових акцій на підтримку свої політичних симпатій, змушуючи працівників бюджетних установ брати участь у мітингах на захист Віктора Януковича, а 26 листопада 2004 р. відкрито закликав до відокремлення Харківської області від України та влаштував підтримку свого наміру групою залежних від нього депутатів Харківської обласної ради. Такі злочинні дії суперечать Конституції України й громадянській позиції жителів Харківської області, котрі ніколи не відділяли себе від рідної країни й усього українського народу. Просимо захистити нас, громадян України, що живуть на Слобожанщині, від злочинних дій Євгена Кушнарьова і його економічного клану та застосувати щодо нього як організатора антидержавних і антинародних акцій у Харкові силу чинного законодавства України». Копія заяви була направлена до Верховної Ради України.

Харківські правозахисники виступили на підтримку демократичного повстання

24 листопада Харківська правозахисна група поширила «Заяву з приводу політичних подій в Україні», в якій, зокрема, йдеться: «Ми володіємо достовірною інформацією про безпрецедентно високу кількість порушень виборчого законодавства в Харківському регіоні та інших регіонах країни під час другого туру виборів Президента України. Вже тепер ми констатуємо, що в переважаючій більшості випадків вони були здійснені представни-

ками кандидата від влади».

Харківські правозахисники пишуть про те, що порушення виборчого законодавства носили відверто цинічний і неприхований характер, супроводжувались тиском на членів виборчих комісій, незалежних спостерігачів, представників преси та телебачення. Такі порушення, на їх думку, не можна вважати випадковими або частковими. Склалося враження, що всі вони були передбачені заздалегідь, як частина стратегічного плану влади на здійснення масової фальсифікації результатів виборів Президента України, фактичний конституційний переворот.

«Ми вважаємо, — йдеться далі в листі, — що в другому турі виборів були використані технології, які за своїм змістом та формою становлять склад злочину, отже безпосередньо підпадають під дію Кримінального кодексу України.

Ці порушення жодним чином не узгоджуються з міжнародним законодавством, європейськими стандартами прав людини та демократії, висловленими в таких документах як Європейська конвенція захисту прав людини та основних свобод 1950 р., Документ Копенгагенської наради Конференції з питань людського виміру НБСЕ 1990 р., Паризька хартія для нової Європи 1990 р. тощо».

Далі харківські правозахисники наводять приклади з правової історії інших країн і зазначають, що захист основних громадянських прав шляхом демократичного повстання вважається хоча й крайнім, проте цілком легітимним елементом світової конституційної культури. Харківська правозахисна група підкреслила, що найвищою цінністю конституціоналізму й правової держави є політична свобода народу. Саме свобода народного волевиявлення становить основний зміст Конституції України 1996 року.

У зв'язку з цим правозахисники висловили свою цілковиту підтримку діям українських громадян на майдані Незалежності в Києві. «Ми віримо, що політична свобода українського народу вже найближчим часом буде відновлена правовими заходами й правда переможе», — такими словами закінчується звернення правозахисників до громадськості України і світу.

Відкритий лист до предстоятеля УПЦ МП митрополита Володимира

Група молодіжних активістів Української Православної Церкви Московського Патріархату звернулася з відкритим листом до предстоятеля цієї Церкви митрополита Володимира, а також до одновірців — клириків та мирян УПЦ МП з відозвою з приводу ситуації, що склалася навколо виборів Президента України.

Ваше Блаженство!

14 листопада 2004 року з'явилося Ваше глибоке й виважене «Звернення до кандидатів в Президенти України та виборців», у якому церковний світ побачив втілення Вашої пастирської позиції. Тим часом за два тижні на телеканалі «Інтер» з'явився Ваше інтерв'ю, в якому Ви серед іншого згадали про те, що надали своє благословіння на участь у виборчій кампанії лише В. Ф. Януковичу та вбачаєте в ньому «дійсно віруючу православну людину, що достойна стати на чолі нашої держави».

Відразу після оприлюднення Вашого інтерв'ю у єпархіях УПЦ відбулися агітаційні заходи на користь В. Ф. Януковича. Посилаючись на Ваше благословіння, священники з церковного амвону уже відкрито агітують за кандидата від влади та паплюжать кандидата від опозиції В. А. Ющенко. Дійшло навіть до того, що 12 листопада 2004 року під час зібрання Донецької Єпархії Митрополит Донецький та Маріупольський Іларіон назвав В. Ф. Януковича «православним президентом», а В. А. Ющенко — «слугою сатани».

Зараз ми спостерігаємо сумне розділення серед парафіян та священників, адже в канонічній церкві є люди, які віддали свої голоси як за провладного, так і за опозиційного кандидатів. Але вважати когось спасителем православ'я або слугою сатани — значить сіяти ворожнечу серед людей. Господь сказав: ознакою того, що люди — Його

слуги, є любов серед них, а не ненависть. Так і серед учнів Ісуса Христа були люди різних політичних переконань — від членів юдейського синедрону (праведний Йосиф Аримафейський) до представників крайньої опозиції (апостол Симон Зілот). Між тим, сьогодні в храмах нашої Церкви найчастіше спостерігається зворотня ситуація. В Свято-Покровському жіночому монастирі Києва напередодні першого туру виборів один з священників закликав прихожан, які підтримують В. А. Ющенко, залишити храм. Подібні приклади не поодинокі й, напевно, вони не приносять користі Церкві.

Сьогодні також стоїть питання: що загрозувало УПЦ, якби вона зайняла нейтральну, незалежну позицію щодо виборчої кампанії? Невже хтось вважає, що й сьогодні наслідки твердої, врівноваженої позиції Церкви могли їй зашкодити?

Не можемо не згадати правовий аспект проблеми. Частина 8 статті 5 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» містить норму, що забороняє релігійним організаціям вести агітацію за кандидатів до органів державної влади. Порушення цієї вимоги закону є підставою для припинення діяльності релігійної організації в судовому порядку (ст. 16 Закону). Оскільки Президент України є органом державної влади, агітація Церкви за кандидата на найвищу посаду в державі є прямим порушенням законодавства України. Постає питання: заради чого священнослужителям йти на прямий кон-

флікт із законом, якщо він не суперечить церковним правилам і канонам?

Реакція українського суспільства на участь Церкви в агітаційній кампанії показує, що така одіозна підтримка одного з кандидатів на пост Глави держави неминуче призведе до втрати авторитету УПЦ та ускладнить місіонерську діяльність Церкви. Не можна без наслідків переступати Божі закони та займатися в храмі агітацією. Агітація в Церкві «за» або «проти» не лише протиправна — вона ще й аморальна, оскільки перетворює Церкву на політичну партію або на агітаційний пункт.

Голосування обох турів виборів показало, що Україна розділилася на дві частини — Схід, Південь за Януковича, Захід, Центр та Київ — переважно за Ющенко. В такій ситуації підтримувати когось з кандидатів — значить сприяти розділенню України, розділенню церковного народу. Церква повинна залишатися осторонь політики. Наш президент — Ісус Христос. І Йому належить вся влада як в Україні, так і у Всесвіті. Незалежно від того, хто прийде до влади на землі, Христос Своєю Церкву не залишить. Ми вважаємо політичною спекуляцією публічну підтримку або критику кандидатів з боку нашого священства. Висловлюємо сподівання, що кожен з претендентів на посаду Президента України прийме волю Божу відносно себе, сподіватиметься не на «князи, на сыны человеческия», а на Господа.

Обращение к клирикам и мирянам Украинской Православной Церкви

Дорогие братья и сестры!

Призываем вас поддержать народ, осудив нарушителей Заповедей Господних, крадущих миллионы голосов избирателей, лжесвидетельствующих в средствах массовой информации и уже готовых нарушить заповедь «не убий!»

Защита народом своих попранных прав и свобод может и должна быть поддержана Православной Церковью. Вспомним о том, что Патриарх Сер-

бский Павел поддержал свой народ, несмотря на трагический опыт разрушения святынь в Косово под прикрытием НАТО. Вспомним о том, что Католикос всея Грузии Илия также поддержал свой народ, несмотря на то что Грузинская Православная Церковь настроена антизападно. Есть исторические времена, когда очевидно, где правда, и мы призываем Леонида Даниловича Кучму и Виктора Федоровича Януковича, позиционирующих себя

православными христианами, смиряться с выбором народа и отказаться от власти. Глас Церкви повлиял на Эдуарда Амвросиевича Шеварднадзе; надеемся, что он повлияет и на позицию украинских политиков.

Во многих храмах Украинской Православной Церкви в период предвыборной кампании велась агитация за Виктора Федоровича Януковича, но теперь есть возможность призвать проигравшую сторону достойно уйти

Християни, мусульмани та іудеї моляться разом за Україну

В той час, коли Україна як ніколи потребує єдності, представники різних віросповідань об'єднались, щоб своєю молитвою підтримати український народ. Так, в неділю 5 грудня увечері на Майдані Незалежності відбувся міжконфесійний молебень за Україну, в якому взяли участь представники християн, мусульман та іудеїв. Під час молебня представники кожної конфесії проголосили по черзі своє звернення до українського народу і занесли свої молитви до Всемогутнього Бога, благаючи про одне: захист та благословення для України.

Першим виступав предстоятель УПЦ КП Патріарх Філарет. «В Україні сьогодні йде боротьба між добром і злом, — сказав він. — Зло — це фальсифікація й неправда, якими народ України вже не хоче жити». На думку Філарета, люди, які приходять на майдан Незалежності та на майдани інших міст України, «відчувають тепло християнської любові, яке там панує. Це дія Благодаті Святого Духа, яка охоплює наші серця, дає нам терпіння й мужність». «Те, що відбулося на виборах за сприяння Леоніда Кучми — це порушення християнської моралі», — переконаний Патріарх. Він звернувся до Кучми й нагадав йому, що той складав присягу не лише на Конституції, а й на Біблії. «А присяга на Біблії — це не формальність, це обітниця перед Богом. А з Богом жартувати не можна», — застеріг Кучму Філарет. Він закликав його згадати про Заповіді Божі й зробити все для того, «аби чесно залишити посаду й передати її всенародно обраному Президентові». «Бог не бездіє. Він завжди на боці добра. Тому

перемога буде за добром, демократією та народом», — так закінчив свій виступ Патріарх Філарет і разом із Майданом уголос прочитав молитву «Отче наш».

Після нього виступив священник УГКЦ, протоієрей Олекса Петрів. Він сказав, що людське серце відчуває правду, і все, що відбувається сьогодні в усіх містах України — це свідчення того, що серця українців відчувають, де є правда, а де — кривда. Закінчив своє звернення священник молитвою, яка була складена митрополитом Андреем Шептицьким.

Від РКЦ на молебні слово мав Заступник Голови Конференції римо-католицьких єпископів України єпископ Маркіян Трофим'як. У своєму зверненні єпископ зачитав уривок з Пастирського звернення Конференції римо-католицьких Єпископів України до католиків латинського обряду в Україні, в якому всі пастири РКЦ закликали «вірних неустанно благати Всемогутнього Бога, щоб Він узяв наш народ у свої Батьківські обійми і через Свого Єдинородного Сина, Господа Нашого Ісуса Христа та Його Пречисту Матір, щедро дарував Україні своє милосердя, щоб наша Батьківщина процвітала в мирі та злагоді і завжди торжествувала в ній правда та справедливість, братська любов та єдність». Після звернення єпископ Трофим'як молився молитвою за Батьківщину з Літургійної агенди і закінчив словами: «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни».

Єпископ Церкви християн віри євангельської України Михайло Паночко зазначив, що «на Майдані пробудилося

велике почуття». Він нагадав півмільйонній громаді, що «правителі, які шанували Слово Боже, були благословенні й були благословенні народи, які мали таких правителів».

Заступник голови Української християнської євангельської Церкви Микола Соломаха сказав, що «те, що не може зробити людина, може зробити Господь», і висловив упевненість, що в українців усе буде добре.

Муфтії Духовного правління мусульман Криму Еміралі-ефенді благословив український народ і, зокрема, «ту велику кількість мусульман, громадян України, які живуть зараз на Майдані й підтримують вимоги народу». «Будь-які випробування, які надсилає нам Господь, мають бути нами подолано, щоб ми вийшли з них чистішими, мудрішими та сильнішими», — зазначив він.

Єпископ Української лютеранської Церкви Вячеслав Горбенчук подякував українцям за мужність, стійкість і відданість Україні. Він висловив глибоке переконання в тому, що «нашим обов'язком як християн і громадян сьогодні є виправити все зле, що є на Україні, і перетворити його на добре».

Головний рабин об'єднаної іудейської громади України Олександр Духовний попросив Господа «дати сили тим, хто зібрався будувати суспільство милосердя, справедливості й миру». Анатолій Шингай, голова іудейської релігійної громади Києва, зазначив, що євреї України бачать українську державу «незалежною, демократичною та європейською країною, де панує верховенство права й міжконфесійна злагода». Він навів у приклад священників різних конфесій, що стоять на одній сцені й усміхаються один до одного.

Голова об'єднання Євангельських християн-баптистів Григорій Комендант закликав усіх, хто противиться свободі, зупинитися, тому що «в Україні вже настав новий час».

Завершив виступи священнослужителів представник УПЦ МП о. Геннадій. Саме він 3 липня 2004 року сповідав і благословляв Віктора Ющенка в його рідному селі Хоружівці на Сумщині.

из власти в оппозицию, без кровопролития и массовых репрессий. Мир и стабильность не могут основываться на лжи и обмане, на крови и насилии, иначе Господь покарает и страну, и народ, и Украинскую Православную Церковь. Мир и стабильность должны основываться на камне правды, а не на пессе лжи.

Не следует бояться гонений при новой власти. Господь наш Иисус Христос заповедовал всем христианам достойно нести свой крест. Нет спасения без страданий. Лучше быть гонимыми,

но с Богом и народом. Мы полагаем, что гонений скорее всего не будет. Но если таковые и состоятся, они только покажут моральное величие Церкви Христовой.

Выше идеалов политического единства славянских народов стоит правда Господних Заповедей и Евангелия. Забывать об этом — означает впасть в прелесть, отступать от Христа. Лучшее страдать вместе с Богом, чем благоденствовать без Него.

(Під обома зверненнями підписалися ряд священнослужителів та мирян)

Віктор Ющенко висловився за гармонію у міжконфесійних стосунках

Практично щодня лідер української опозиції Віктор Ющенко виступає перед сотнями тисяч громадян, які проводять акцію громадянської непокори на головній площі столиці України — Майдані Незалежності. В одному з останніх своїх виступів Віктор Ющенко знову торкнувся релігійної теми, яка у період виборчої кампанії набрала особливої актуальності, оскільки деякі провладні політтехнологи залякували віруючих УПЦ МП тим, що в разі обрання Ющенко на президентський пост ця Церква буде переслідуватись.

Для того, щоб його краще зрозуміли жителі східних та південних регіонів України, Віктор Ющенко виступив російською мовою.

Лідер опозиції назвав абсурдними заяви тих осіб, які, намагаючись внести розкол в українське суспільство, стверджували, що після приходу до влади Ющенко закрий храми УПЦ МП: «Не вірте цим байкам, друзі. Ми живемо в третьому тисячолітті, і смішно навіть говорити такі абсурдні речі. Хто може сьогодні закрити храми? Цього ніколи не буде, як рівно і того, що буде заборонена російська мова».

Віктор Ющенко також пообіцяв зберегти міжконфесійний мир у країні. «Ніхто, даю слово, ніколи і нікому не скаже, до якої церкви ходити. Це вільний вибір людини, і ніхто не має права вказувати. Влада не повинна втручатися у церковні справи», — запевнив лідер української опозиції.

Слід відзначити, що учасниками акції громадянської непокори на Україні є представники усіх Церков. У ці дні, коли вирішується доля демократії на Україні, на центральній площі Києва зустрічаються і мирно та дружньо спілкувалися люди з різних куточків України, люди різної приналежності — національної, мовної, конфесійної. Кожен день на Майдані починається з молитви в наміренні Вітчизни, за мир і справедливість, яку служать представники різних християнських Церков. Люди моляться за те, щоб Господь

дарував їм свободу, у багатьох в руках можна помітити молитовники.

Раїса П., 52 роки, прихожанка Києво-Печерської Лаври (УПЦ МП), молиться на Майдані Незалежності церковнослов'янською мовою, як це здебільшого прийнято в цій Церкві.

Раїса розповідає, що пройшла довгий шлях внутрішньої боротьби, адже Церква, до якої вона належить офіційно благословила на президентство Віктора Януковича, «а для віруючої православної людини благословення священноначалія — це абсолютно визначальна річ». На запитання, що ж у такому разі привело її на цю площу, відповідає просто: «Пошук правди».

Оскільки УПЦ МП не бала участі у спільних молитвах з представниками УПЦ КП, УАПЦ та УГКЦ, то для потреб віруючих цієї Церкви, що були учасниками акцій громадянського спротиву, на Хрещатику було встановлено розбірну каплицю.

За словами представників УПЦ МП, їх Церква залишається поза політикою, але повинна бути зі своїм народом. «Це не політична акція, не агітація за Ющенко чи Януковича, а прохання до Господа помилувати Україну, щоб не звалитися у прірву», — так прокоментували священник УПЦ МП наявність на Хрещатику каплиці.

О. Богдан Прах, ректор Львівської духовної семінарії Св. Духа:

«Господь послав цю владу для того, щоб ми зрозуміли самих себе і те, що

Наші студенти та викладачі, ректорат з перших днів Помаранчевої революції поїхали до Києва. Ми робили те, до чого покликані, — служили духовно людям, які стояли там, на майдані Незалежності: відправляли Служби Божі, сповідали, допомагали продуктами, які взяли з собою зі Львова, та й просто допомагали в побутових щоденних справах, якими живе майдан. Наші студенти та викладачі були там постійно: одна група приїздить — одразу виїжджає друга. Перебування духовенства у Києві — на майдані Незалежності, в Народному Домі — є дуже важливим, адже саме так люди можуть бачити, що Церква з народом — підтримує, переживає, дбає...

Я звертаюся до всіх, хто не може через обставини приїхати до Києва, щоб вони свої молитви доклали до побудови чесної, чистої, доброї україн-

ської держави, щоби свої терпіння, як закликає Святіший Отець, віддали для цієї справи. Цим людям я скажу одне: «Не переживайте, ви теж є частинкою нашого народу, частинкою нашої Церкви і свої молитви, думки, серця ви мусяте скеровувати в цьому напрямку, а ми знаємо, що ви з нами: що ви працюєте, молитесь, робите пожертви заради нашої спільної справи».

Дуже тішуся, що можу до вас звернутися. Для мене це велика радість, бо я вже восьмий рік в Україні і бачив якийсь духовний занепад. Кожен особисто у своєму житті переживав кризу, не знав, що робити далі, і ціла спільнота — як церковна, так і національна, — переживала кризу. Сьогодні ми бачили пробудження. Люди змінилися, стали іншими. Це — великий дар від Бога. Бог часом посилає зло, для того, щоб, побачивши зло, ми ставали кра-

щими. Господь послав цю владу для того, щоб ми зрозуміли самих себе і зрозуміли, що ми такими не хочемо бути.

У нашій нинішній дійсності ми бачимо релігійне роз'єднання. Це дуже негативно впливає на процес нової евангелізації в Україні і в цілому пострадянському просторі. І те, що одна з Церков заангажувалася дуже сильно на боці одного з кандидатів, чи, скажімо, інші Церкви, які стояли трохи збоку, але не виказували активності стосовно християнських принципів, як це, мені здається, виразно показала наша Церква, — у своїх зверненнях Блаженніший Любомир та єпископи говорили, якого ми хочемо Президента, які ми хочемо бачити вибори. Надходить момент, коли в Україні мусять настати релігійне об'єднання в тому сенсі, щоб всі Церкви перестали воювати,

Міжконфесійна рада християнської молоді закликала українців до єдності та молитви за країну

Віруюча молодь семи християнських конфесій звернулася 3 грудня до громадян України з закликом до порозуміння заради примирення та наголосила на відповідальності кожного за свої слова та дії. Міжконфесійна Рада закликала до молитви за єдність і духовне відродження України (див. нижче).

*«Любіть один одного!
Як Я вас полюбив,
так любіть один одного й ви!»
(Ів 13:34)*

В цей складний та переломний час для України, кожна конфесія турбується за своїх вірних, що беруть участь у політичних акціях та вболіває всім серцем за скоріше розв'язання суспільних проблем, тому ми, віруюча молодь семи християнських конфесій, звертаємось до всіх громадян нашої країни.

Сьогодні у всіх храмах України здійснюються молитви про благополучне завершення тих складних процесів, які мають місце в нашому суспільстві. Тому в першу чергу ми закликаємо зберігати наполегливість в молитвах, постах та добрих ділах, заради поширення миру, любові та благословення Божого. Ми хочемо нагадати про відповідальність кожного з нас перед Богом та суспільством за свої слова, поведінку та дії. Увесь народ, кожна людина, не-

залежно від місця проживання, національності та ставлення до релігії, політичних переконань, соціального походження є вінцем Божого творіння, в якій сяє іскра образу та подоби Творця. Цінність людського життя та свобода вибору зобов'язує нас до наполегливого пошуку порозуміння заради примирення.

Ми стурбовані, як і всі громадяни України, загрозою втрати єдності нашої держави. Але разом з тим ми переконані, що з Божою допомогою зможемо подолати негативні явища в нашому суспільстві.

Мир та єдність в Україні зараз залежать від того, в якій мірі віруючі люди в кожному куточку нашої країни виконуватимуть Заповіді Христові. Тому пам'ятаймо: «Усяке подратування, і гнів, і лютість, і крик, і лайка нехай буде взято від вас разом із усякою злобою. А ви один до одного будьте ласкаві, милостиві, прощаючи один одному, як Бог через Христа вам простив» (Еф 4:31, 32).

Ми переконані, що мудрість дарована Богом нашому народові, дасть змогу всім нам, за словами Святого Письма, мати ту саму любов, одну згodu й один розум. І щоб кожен з нас дбав не про своє, але кожен і про інших (Фп 2:2,4).

Всі ми молимося за єдність України, за збереження людської гідності, за духовне відродження та зміни на краще в житті кожного з нас.

Любов і мир Божий нехай перебувають між усіма нами.

*Міжконфесійна Рада
християнської молоді:*

Молодь Української Православної Церкви, Української Греко-Католицької Церкви, Римо Католицької Церкви, Німецько Євангельсько-Лютеранської Церкви в Україні, Всеукраїнського Союзу об'єднань Євангельських християн баптистів, Української Уніонної Конференції Церкви Адвентистів Сьомого Дня, Всеукраїнського Союзу Церков Християн Віри Євангельської.

такими бути не хочемо»

а об'єдналися так само, як зараз наш народ об'єднався. Народ показав Церквам, що існує тільки одна дорога — об'єднання. У нашій історії завжди, коли ми переходили важкі моменти: голод, вісімнадцятий рік, війни, визвольні змагання, боротьба за незалежність та національні ідеали — дуже важливим було об'єднання в молитві. Завжди ми орієнтувалися на Бога. Сьогоднішнє духовне піднесення в Україні потрібне для нашого очищення, а перш за все — це один з кроків до того, щоб ми побачили себе, як Божий народ, об'єднаний під тисячолітнім прапором християнства.

Молитва очищує. Навіть від ненависті, яка часом буває в серці. Тому дуже важливо у кожен момент свого життя, і де б ми не були, ми повинні не забувати, що ми Божі діти і діяти в християнському дусі.

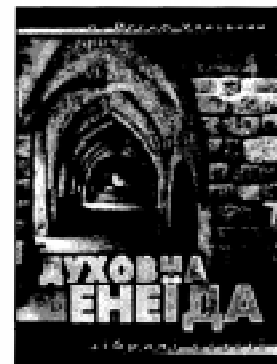
ПОВИЛКА! ПОВИЛКА! ПОВИЛКА! ПОВИЛКА!

ДУХОВНА ЕНЕЇДА: ЗІБРАНІ СТАТТІ

о. Йосиф Улицький

У збірнику вміщено статті духовно-філософського характеру про те, чин є сьогодня православ'я і католицизм. Чи можливий екуменізм між східною і західною Церквами, і чи Греко-Католицька Церква у цьому своєрідному діалозі не є перешкодою? Чи може вона сама вибрати форму служіння Богові й водночас бути екуменічним партнером у творенні єдиної Церкви? Що таке історичне прощення з позиції християнства? Які виклики готують нам новітні релігійні течії?

145x200 мм, 72 с.

Ціна включає поштові витрати

Назва книги	Ціна	Кількість
Духовна енеїда: зібрані статті	11 грн	
Моя прізвище		
Моя адреса		22

Замовлення вислати за адресою: 79008, Львів, Винниченка, 22; в/с 808; тел./факс: (032) 297-16-33; тел.: (032) 297-81-08; (0322) 74-23-09. www.svichado.com e-mail: jaroslav@svichado.com

Служба Божа в центрі Києва

У ці дні, коли український народ мирним, конституційним шляхом бореться за перемогу правди, справедливості й волі народу на президентських виборах в Україні, на вулицях і площах нашої держави разом із своїми співвітчизниками перебуває духовенство. Душпастирі, відчуваючи свій обов'язок перед Богом і Народом, провадять молитви, звертаються зі своїм пастирським словом. Адже Церква Христова є завжди зі своїм народом, є його сумлінням, і в кожній критичній ситуації стає в його обороні.

Духовну опіку учасникам мітингу на майдані Незалежності у Києві надають десятки священників Української Греко-Католицької Церкви. Зокрема, 23 листопада, зі Львова до Києва виїхали керівники та семінаристи Львівської духовної семінарії. Так само вчинили семінарії спільноти УГКЦ з Тернополя, Івано-Франківська, Мукачева, Дрогобича.

24 листопада віце-ректор Львівської духовної семінарії о. д-р Святослав

Шевчук спільно з семінаристами відслужив на Хрещатику для « мешканців » наметового містечка Божественну Літургію.

Під час Літургії о. Святослав зачитав учасникам молитви Звернення Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії УГКЦ до вірних і людей доброї волі з приводу теперішньої суспільної ситуації в Україні, яке було оприлюднене 23 листопада. Ця Літургія стала початком щоденної літургійної молитви у центрі Києва.

О. Святослав розповів про те, що одна із відповідальних за порядок у наметовому містечку осіб наголосила на потребі постійної присутності духовних осіб. За її словами, люди перебувають у наметах вже багато днів, вони втомлені і присутність священників принесе їм нові духовні сили.

(Докладніше про враження о. Святослава Шевчука від душпастирської поїздки у революційний Київ див. інтерв'ю на стор. 21)

Примас Польщі:

«Україна вже ніколи не буде такою, як раніше»

Примас Польщі кардинал Йозеф Глемп, аналізуючи для журналістів ситуацію в Україні, зазначив, що Україна вже ніколи не буде такою, як була. Кардинал повідомив, що в неділю 5 грудня в Польщі відзначається День Молитви за Церкву на Сході, і в цьому році особливим чином будуть молитись за мир, мудрість лідерів та за терплячість і витривалість людей в Україні.

Кардинал висловив своє захоплення рівновагою, з якою поведуть себе українці у своєму прагненні демократичної держави, а також їхньою наполегливістю та бажанням вирішення конфлікту без кровопролиття: «Це дуже мудра та серйозна поведінка, і з таким відношенням ми можемо очікувати добра».

Примас Польщі закликав до молитви за те, щоб зміни в Україні відбулись без кровопролиття, та за те, щоб в цій країні запанувала демократія, яка враховує потреби віруючих.

Піст і молитва за кращу долю України

З ініціативи християнських Церков України (Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Греко-Католицької Церкви, Римо-Католицької Церкви в Україні, Церкви християн віри євангельської, Української християнської євангельської Церкви) — п'ятницю 26 листопада 2004 р. було оголошено Днем спільного посту і молитви за кращу долю України. У повідомленні про цю акцію містився заклик цього дня постити, а о 18.00 за київським часом (16.00 за Гринвічем) долучитись до спільної молитви «Отче наш» за кращу долю України.

У цей час на центральній площі України — Майдані Незалежності в Києві було звершено спільну молитву. Передусім було озвучено Звернення керівників християнських Церков України від 23 листопада. Відтак представники Церков виголосили молитву «Отче наш» українською (єп. Микола Синок (ЦХВСУ), російською (пастор Віктор Рудий (УХЄЦ), церковнослов'янською (ігумен Євстратій Зоря (УПЦ КП), латинською та польською (о. Олександр Гурський (РКЦ

в Україні) і англійською (владика Гліб Лончина, УГКЦ) мовами. Спільна молитва завершилася піснею «Звонят церквей колокола», яку виконав Валерій Щербина з м. Миколаєва.

26 листопада Блаженніший Любомир Кардинал Гузар, Глава УГКЦ, згідно з ініціативою християнських Церков України, о 18.00 очолив спільну молитву на проспекті Свободи у Львові. У молитві численно взяло участь духовенство міста. Після того, як весь зібраний на мітингу Божий люд спільно промовив «Отче наш», до присутніх звернувся Блаженніший Любомир. Передусім він подякував усім, а особливо молоді, за присутність. Відтак Глава УГКЦ зокрема сказав: «Ще на

початку виборчої кампанії ми звертались до вас із проханням про молитву за чесні вибори. Напевно тепер виникає запитання: «Чи Бог вислухав нас?» і я з цілковитою певністю кажу: «Так!» Може, все було не зовсім так, як ми собі уявляли і як формулювали у своїх молитвах, але сьогодні бачимо, що Господь Бог у свій спосіб, набагато кращий, аніж ми сподівалися, спосіб дав нам те, про що ми молились. Тож ніколи не сумніваймося у силі молитви!»

О. д-р Борис Гудзяк, ректор Українського католицького університету, прочитав «Роздуми Блаженнішого Любомира щодо майбутності української держави на підставі результатів виборів Президента України» (див. стор. 22-23). У рамках молитви також було прочитано Звернення від Конференції римо-католицьких єпископів України.

Спільна молитва завершилася співом молитви-гімну «Боже великий, єдиний, нам Україну храни».

*о. Ігор Яців
прес-секретар Глави УГКЦ*

Блаженніший Любомир провів прес-конференцію у Римі

2 грудня 2004 року Блаженніший Любомир Гузар, Глава УГКЦ, відбув до Рима. Головна причина його подорожі — зустрічі зі Святішим Отцем Іваном Павлом II, Папою Римським, та держсекретарем Ватикану кардиналом Анджело Содано.

3 грудня, під час свого перебування в Італії, Блаженніший Любомир провів прес-конференцію для всіх головних інформаційних агенцій, які працюють в італійській столиці, у приміщенні біля храму Святої Софії в Римі. Як повідомляють із прес-секретаріату Прокуратора УГКЦ при Римському Апостольському Престолі, у роботі прес-конференції також взяв участь владика Гліб Лончина, Апостольський візитатор для українців греко-католиків Італії, Іспанії і Ірландії, прокуратор Верховного Архієпископа в Римі.

Темою, яка цікавила журналістів,

була сучасна ситуація в Україні та надії і труднощі у найближчому майбутньому. Спочатку перед присутніми виступив владика Гліб, який коротко поділився своїми враженнями від перебування протягом чотирьох днів на майдані Незалежності у Києві.

Відтак Глава УГКЦ наголосив, що політична криза в Україні після виборів є плодом двох різних політичних систем світу, які перетнулися, а також наслідком егоїстичних прагнень дея-

ких представників уряду за будь-яку ціну зберегти владу. «Та все ж таки, — сказав Блаженніший Любомир, — в основі тієї кризи залишається неморальний режим, який забрав в українського народу його право і гідність».

За словами Глави УГКЦ, у сучасній кризі не бракує позитивних аспектів: після упадку комунізму народ вперше справді засвідчив свої громадянські права; різні християнські Церкви разом моляться на зібраннях; українці, як ніколи досі, об'єдналися, незважаючи на приналежність до різної віри, мови, культури, регіону. Ще один позитивний момент — це важлива роль Церкви — була засвідчена у цей складний час (провідники Церков співпрацювали, щоб підписати спільні звернення, які, можливо, і були принциповим засобом для збереження миру під час демонстрацій у містах України).

Про координаційний центр для організації проведення безперервних молитов

У зв'язку із ситуацією, яка склалася в Україні, Блаженніший Любомир Гузар, Глава УГКЦ, під час Акафісту до Пресвятої Богородиці, який 29 листопада було відслужено на проспекті Свободи у Львові, закликав до безперервної молитви за мир і єдність в українському народі та справедливе трактування волевиявлення народу. Така молитва, згідно із розпорядженням Владика Ігоря Возняка, єпископа-помічника Львівського, повинна безперервно відбуватися в соборі Святого Юра, деканальних церквах м. Львова (Преображення ГНІХ, Святих Андрія і Йосафата, Покрова Пресвятої Богородиці, Святих Володимира і Ольги, Святого ап. Андрія, Різдва Пресвятої Богородиці) та у м. Києві. У молитві беруть участь всі священники протопресвітеріатів (деканатів), а також члени монастирів та молодіжних організацій, які діють на їх території.

Для координування молитовних заходів УГКЦ у м. Львові при Патріаршій Курії УГКЦ було створено Координаційний центр, в обов'язки якого входили: організація проведення безперервних молитов у храмах м. Львова та Києва; інформування духовенства та мирян про проведення молитов під час народних віче; збір пропозицій від громадян щодо кращого

проведення даних заходів. Подробиці щодо вищезгаданих заходів або власні пропозиції можна подати за телефонами: (032) 298-71-22; 298-71-07.

Першим рішенням Координаційного центру стало визначення графіку щоденної молитви на проспекті Свободи у Львові, яка відбувається об 11.00 та 18.00. Провідниками у кожному випадку були священники храмів Львова та представники монашества. Також члени Координаційного центру звернулися до священників, які мали намір поїхати до Києва і просили повідомити про своє бажання за вказаними телефонами. Це давало можливість ефективно координувати їх душпастирську діяльність.

*о. Ігор Яців
прес-секретар Глави УГКЦ*

Молитовний похід вулицями Києва

З ініціативи Координаційного центру при Патріаршій Курії УГКЦ, створеного з ініціативи Блаженнішого Любомира, Глави УГКЦ, 1 грудня 2004 р., вулицями м. Києва пройшов молитовний похід. Учасниками походу були близько сорока священників, п'ятдесят монахинь, тридцять семінаристів УГКЦ.

О 10.30, відмовивши початок звичайний біля Народного дому, учасники молитовного походу пройшли вулицями столиці коло будинку Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Верховного Суду та Адміністрації Президента. Протягом усього маршруту учасники походу промовляли слова Ісусової молитви і не вигукували жодних гасел. Біля Адміністрації Президента була зроблена зупинка, під час якої співали стихир до Пресвятої Богородиці. Відтак від імені духовенства о. Іван Полевий уділив присутнім благословення. Тоді похід вирушив до наметового містечка на майдані Незалежності і біля арки Архістратига Михаїла завершив свою ходу.

«Мета походу, — розповів о. Андрій Нагірняк, координатор походу, — полягала у молитовній підтримці народу в його прагненні справедливості. Крім того, учасники походу молилися за єдність і територіальну цілісність України».

20 листопада — день преподобної Йосафати Гордашевської

Щороку 20 листопада Українська Греко-Католицька Церква святкує день преподобної Йосафати Гордашевської, співзасновниці і першої настоятельки Згромадження Сестер Службниць Непорочної Діви Марії, яку 27 червня 2001 року Святіший Отець Іван Павло II, перебуваючи у Львові, проголосив блаженною і заохотив іти її слідами до святості. Саме Святіший Отець призначив 20 листопада її днем. Зважаючи на велику значущість особи с. Йосафати для нашого народу і одночасно на малу поінформованість наших громадян про неї, Згромадження Сестер Службниць проголосило цей рік Роком преподобної сестри Йосафати (Гордашевської). Святкування Року преп. Йосафати розпочалося 7 квітня (день її смерті), а завершиться 31 грудня.

«Багато людей під час свого життя відзначалися геройськими чеснотами, однак лише деяких з них визнано Церквою святими, — говорить с. Михайлина Горнакевич СНДМ, директор Ка-

техитичного центру Львівської архієпархії. — Церква вибирає тих, хто має особливе послання або навчання

для певного часу. Ми віримо, що Йосафата Гордашевська є однією з таких пророчиць нашої доби».

17 листопада 2004 року у конференційному залі Митрополітичних палат

Святоюрської гори (пл. св. Юра, 5) відбулася прес-конференція, на якій с. Мирослава Яхимець, СНДМ, член управи Сестер Службниць в Україні, та с. Мар'яна Якимець, СНДМ, член Організму святкування Року преподобної сестри Йосафати, розповіли журналістам про причини проголошення Року, про урочисті заходи, які відбулися чи ще проходять у рамках святкування.

Як розповіла с. Мар'яна, причиною того, що саме 2004 рік був проголошений Роком преподобної сестри Йосафати стали дві ювілейні дати: 135 років з дня народження і 85 років з дня смерті с. Йосафати. Доповідачка повідомила, що спочатку Генеральна управа і особисто с. Дженес Солюк проголосили Рік преподобної сестри Йосафати на внутрішньому рівні, тобто тільки для згромадження, але, на превелику радість, свято отримало підтримку у багатьох єпархіях УГКЦ в Україні та за кордоном.

У програмі святкування Року пре-

Біографічна довідка:

Історія життя с. Йосафати не є надзвичайною. Народилася вона 20 листопада 1869 року у м. Львові в сім'ї Якова та Ксенії Гордашевських і була п'ятою дитиною. Усього в родині було дев'ятеро дітей. Через вісім днів була охрещена і миропомазана у візантійсько-українському обряді у церкві Петра і Павла на вул. Личаківській. Під час хрещення їй дали ім'я Михайлина.

Батьки виховували своїх дітей у любові та злагоді. Власним прикладом вони навчали їх сумлінного виконання обов'язків, працьовитості, основ моральних і етичних цінностей, які і стали для них орієнтирами у подальшому житті. Михайлина була вродливою, добре розвинутою дитиною. Коли мала шість років, її записали до школи Святого Антонія, яку провадили Сестри Феліціанки. Уже тоді вона виявляла побожність і виразні ознаки чеснот.

1888 року Отці Василіяни давали духовні реколекції для львівської молоді. Михайлина також брала участь у цих духовних вправах. Боже Про-

видіння звело її з о. Єремією Ломницьким, ЧСВВ, який став її духовним провідником. Відтоді вона починає жити глибоким духовним життям. Отець Ломницький убачав у Михайлині незвичайну душу. Він усвідомлював, що Господь готує її до глибокої злуки з Ним.

Її душа прагнула вищих речей, досконалого життя. І саме чернече життя представляло для неї таку дорогу. Наприкінці XIX ст. в Україні існував лише один жіночий чин — чин Сестер Василіянок, і тому вона вирішила вступити саме до нього. Та воля Божа була іншою. Господь доручив свої сподівання щодо вибраної своєї дочки о. Ломницькому, який виношував у серці задум про створення нового згромадження.

У травні 1891 року о. Єремія Ломницький проводив місії в с. Жужелі (зараз с. Жужеляни Сокальського району Львівської області). Під час цих місій до нього підійшло кілька дівчат і виявили йому свої бажання вступити до монастиря. Вони були з бідних родин і тому не мали необхідної освіти і посагу, який слід було скласти під час

вступу до Сестер Василіянок. І тоді одна з дівчат запитала о. Єремію: «А якби бідна дівчина хотіла служити Богові, то для неї місця немає?..» Почувши це, о. Ломницький і о. Кирило Селецький — парох с. Жужеля, — вирішили заснувати нове згромадження. Та потрібно було знайти відповідну особу, яка б зуміла провадити тих, хто буде до нього вступати. Вибір упав на Михайлину, і їй було запропоновано стати першою сестрою Згромадження Сестер Службниць. Від її відповіді залежало багато, і це розуміли всі. Пізніше с. Йосафата сама згадувала: «Розваживши потреби свого бідного і духовно занедбаного народу, переконавшись, що це — Божа воля, вирішила послухатися голосу Божого і охоче присвятила себе Йому для служіння в згромадженні, яке ще не існувало»...

24 серпня 1892 року у церкві св. Онуфрія у Львові урочисто відбулися обличини першої Сестри Службниці Михайлини, яка прийняла чернече ім'я Йосафата. Попрощавшись з рідними і близькими, поїхала до Жу-

подобної Сестри Йосафати у Львові відбулося чотири Божественні Літургії: 31 жовтня об 11.00 у храмі Святого Михаїла (вул. Винниченка, 22); 7 листопада о 9.30 у храмі Святого Онуфрія (вул. Б. Хмельницького, 36); 14 листопада о 13.00 у храмі Святого свщмч. Йосафата (вул. Замарстинівська, 134) і 20 листопада об 11.00 у храмі Покрова Пресвятої Богородиці (вул. Личаківська, 175). Після цих Божественних Літургій вірні мали нагоду вшанувати мощі преподобної сестри Йосафати. У рамках святкування після Літургії 20 листопада у храмі Покрова Пресвятої Богородиці, було відкрито меморіальну дошку на будинку (вул. Личаківська, 67), де народилася і жила преподобна Йосафата. А 21 листопада у театрі ім. Марії Заньковецької відбула святкова академія, присвячена блаженній.

Відтак про головні сторінки біографії преподобної Йосафати розповіла с. Мирослава. «Сестра Йосафата — це сучасна українська жінка, яка проголошена блаженною», — розпочала

свій виступ с. Мирослава. Вона також назвала багато промовистих фактів із життя і діяльності першої Службниці. Цікавим моментом у діяльності блаженної є її заохочення, скероване до співсестер, широко використовувати

музичні інструменти як засіб для успішної катехизації молоді. (Не забуваймо, що це відбувалося на початку минулого століття). Це, на думку с. Мирослави, свідчить про вміння їхньої засновниці читати знаки часу.

*о. Ігор Яцив
прес-секретар Глави УГКЦ*

Додаток:

Свідчення про те, як були перевезені мощі с. Йосафати

Під час радянського управління старовинне кладовище в Кристинополі, де була похована Слугиня Божа, було закрито. Сестри були змушені залишити Кристинопіль; їхній новіціят був знищений, а на тому місці влада збудувала інші будинки. Також багато кристинопільських мешканців переселили на Схід і цвинтар був занедбаний.

Сестри журилися долею гробів своїх співсестер, особливо гробом сестри Йосафати, і таємно, як могли, опікувалися ним.

Сестри Службниці поза Україною також були заклопотані долею гробу Слугині Божої Йосафати. Під час капітули в 1968 році делегатки обговорювали питання, як зберегти тлінні останки їхньої співзасновниці, особливо, коли дістали вістку, що цвинтар, де вона похована, мав бути зліквідований. Однак, вони не

Закінчення на стор. 14

желя, де вже був приготовлений дім для майбутніх сестер. А 27 серпня, на свято Успення Пресвятої Богородиці, до с. Йосафати прилучилися ще сім дівчат з Жужеля і з навколишніх сіл. На той час с. Йосафата мала 22 роки. Вона не боялася важливого і важкого завдання, яке поклав на неї Господь, і, уповаючи на Бога, була готова до всього.

Від початку свого служіння Йосафата виконувала свою місію з цілковитою посвятою. Вона була свідомою того, що Боже Провидіння вело її туди, де була найбільша потреба, і разом із спільнотою сестер бажала бути світлом для всіх: «стати всім для всіх» (пор. I Кр 9:22). Вона великодушно дбала про дітей, молодь і бідних. Блаженна Йосафата була людиною великої вірності. Серед різноманітних болючих досвідів вона у покорі несла свій хрест, а глибока злука з Богом давала їй силу, витривалість і терплячість.

Сестра Йосафата не обмежувалася лише працею в Галичині. Вона знала, що «всюди, де є серця людські, потрібно і праці над ними». Тому в

1902 році чотири сестри їдуть на місію до Канади, в 1906 — до Хорватії, в 1911 — до Бразилії. Українці в діаспорі також потребували духовної помочі і підтримки. Вона це розуміла, тому всіляко допомагала їм у збереженні рідної традиції, мови, звичаїв. «Пригноблений морально нарід жадає піднесення духом, убагороднення серця...» Потребуючих було дуже багато, тому Сестри Службниці до 1919 року відкрили вже 64 доми в Україні і за кордоном.

Сестра Йосафата повністю віддавала себе молитві та служінню потребуючим. У 1914 році вона захворіла на туберкульоз кісток. Але далі працювала, хоч і терпіла... Свій біль єднала з болем Ісуса, бо тужила за вічністю, за Небесним Єрусалимом.

Навесні 1919 року с. Йосафата, відчуваючи, що наближається кінець її життя, запитала одну з сестер: «А скільки ще до Благовіщення?» І дізнавшись, що три тижні, промовила: «То я ще маю три тижні терпіти...»

Померла, як і сама сказала, 7 квітня, на свято Благовіщення у Кристинополі, де і була похована. А в 1982

році її тлінні останки було перевезено до Рима, де знаходиться Головний дім Сестер Службниць. У 1992 році, через сто років після заснування чину, було розпочато беатифікаційний процес. За посередництвом с. Йосафати сталося багато чудес, що є доказом її святості і сили молитви заступництва за нас. А 27 червня 2001 року Святіший Отець Папа Іван Павло II проголосив с. Йосафату блаженною.

Господь послужився життям блаженної Йосафати, щоб здійснити свої задуми. Тепер вона випрошує благодать для Церкви, згромадження та народу. Велика чуйність с. Йосафати до потреб свого народу, невичерпна любов і милосердя до всіх терплячих, заохочує нас шукати у неї допомоги та заступництва серед сучасних небезпек, які зустрічаємо у своєму житті. Прямуймо до святості! До неї запрошує нас Преподобна Йосафата, життя якої стало свічкою, що горіла любов'ю, живим прикладом служіння для усіх, а особливо для тих, хто виховує «серце народу»...

с. Михайлина Горнакевич СНДМ

Римські зустрічі Блаженнішого Любомира

З 2 по 10 грудня Блаженніший Любомир Кардинал Гузар, Глава УГКЦ перебуває в Римі. Головна причина його подорожі — зустрічі із Святішим Отцем Іваном Павлом II, Папою Римським, та держсекретарем Ватикану кардиналом Анджело Содано.

Блаженніший Любомир зустрівся із кардиналом Содано 3 грудня. Між ними відбувся конструктивний діалог, під час якого обговорювалися важливі питання церковного життя.

7 грудня Глава УГКЦ мав приватну аудієнцію у Папи Івана Павла II. Ця зустріч відбулася з ініціативи Блаженнішого Любомира, а Святіший Отець, зі свого боку, радо на неї погодився. Передусім Глава нашої Церкви подякував Папі Римському за його підтримку українців у їхньому змаганні досягти правди і справедливості, та за

молитви. Відтак Блаженніший Любомир розповів Святішому Отцеві про моральний та духовний стан нашого народу у ці дні. Він наголосив, що протягом усього часу поодинокі особи та цілі спільноти, парафії безперервно молилися за мир, єдність та злагоду усього українського народу. На це Папа Іван Павло II відреагував реплікою: «Так, потрібно завжди мати велике довір'я до Бога». Крім того, Глава

УГКЦ наголосив, що у цьому важливому історичному моменті наш народ засвідчив свою готовність відстоювати власні права навіть коштом терпіння. Під час аудієнції було обговорено й інші питання.

У телефонній розмові Блаженніший Любомир нам повідомив, що Святіший Отець уважно слухав те, що він йому розповідав, а також ставив запитання, які свідчили про поінформованість Папи щодо сучасної ситуації в Україні та про його зацікавлення цим питанням. На завершення зустрічі Святіший Отець Іван Павло II уділив своє благословення всьому українському народові та запевнив у своїх молитвах.

Блаженніший Любомир повертається в Україну 10 грудня.

*о. Ігор Яців,
прес-секретар Глави УГКЦ*

Закінчення. Початок на стор. 12
мали жодного контакту з Сестрами в Україні, які боялись робити щось, бо тоді би виявилось, що вони також черниці.

У 1979 році доктор Іван Кучма, хірург, і його дружина Галина, з Біляви у Польщі, родина сестри Павли Шеремети, приїхали до Рима, щоб відвідати Головного Діма Сестер Службниць. Сестри, знаючи, що Кучми часто відвідують Україну, поділились з ними своєю журбою про гріб Сестри Йосафати. І ті радо згодились допомогти. Після повернення додому, д-р Кучма написав листа до Леоніда Брежнєва, Голови Верховної Ради СРСР, просячи його дозволу перевезти тлінні останки його «родички» Михайлини Гордашевської до Польщі, щоб виконати обіцянку, яку він начебто дав своїй мамі. 16 грудня 1980 року через радянське консульство в Познані прохач отримав позитивну відповідь. Восени 1982 р. сім'я Кучми поїхала на Україну, щоб виконати свою обіцянку. Це не була легка справа. Місцева влада у Львові і Кристинополі чинила багато перешкод.

Незабаром їм вдалося перевезти тлінні останки Слуги Божої Йосафати, в запломбованій цинковій скриньці, — спочатку до свого дому, потім до Варшави, а, головна настоятелька Сестер Службниць с. Францішка Библів перевезла мощі блаженної до Головного Дому в Римі.

Свідчення про вислухані молитви:

«Я лікар і колишній алкоголік. Мені сталася неприємність на роботі і мене засудили до в'язниці. У тому часі я не знав Бога, але шукав Його. Коли мене випустили з-під арешту, я отримав кілька релігійних книжок від сестер з Риму і між ними була книжечка «Йосафата», з молитвою про її заступництво.

Я почав ревно молитися, щоб вона допомогла мені побороти алкоголізм. Я усвідомив, що сам не зможу перемотати цього нахилу. Я часто повторював: «Йосафато, допоможи мені, я сам не можу цього зробити, все тягне мене до гріха». Я знаю цю молитву до Йосафати напам'ять і, дякувати Богові, я виправив своє життя. Кожного дня я відчуваю, що моя віра міцніє і я посідаю внутрішній спокій. Дякую тобі, сестро Йосафато, за поміч».

(Львів, Україна)

«Мій син, народжений в 1979 році, важко захворів у жовтні 1991 року, маючи високу температуру. Швидка допомога взяла його до лікарні, де лікарі поставили діагноз: менінгіт. Головна медсестра порадила мені піти до Сестер Службниць і попросити, щоб вони за нього молилися. Сестри обіцяли відмовити дев'ятницю через заступництво Сестри Йосафати і сказали, щоб я молився. Після молитви мій син почав виздоровлювати, хоч лікарі не давали надії на цілковите одужання.

Сьогодні мій син цілком здоровий і не має жодних наслідків менінгіту».

(Бережани, Україна)

«Я молюся до Сестри Йосафати у всіх труднощах в моєму житті. У 1990 році я потрапив в автомобільну катастрофу, але в чудесний спосіб моє життя було врятоване, отримав лише декілька синців. Я завдячую моїм життям заступництву сестри Йосафати, до якої молився на початку цієї подорожі».

(Київ, Україна)

«Велике нещастя завітало до нашої сім'ї — син хотів розлучатись з своєю дружиною. Сльози двох маленьких дітей і нас всіх нічим не допомагали. Одного дня ми отримали образок з молитвою до сестри Йосафати. Після палких молитов до Бога через заступництво сестри Йосафати, наш син повернувся додому. Ми дякуємо Слuzі Божій за її заступництво, і бажаємо, щоб це чудо прискорило процес її беатифікації».

(Львів, Україна)

«Я бажаю прилюдно подякувати Слuzі Божій Йосафаті за збереження мого життя і за швидке одужання після важкої автомобільної катастрофи. Бачачи стан мого авта після аварії, ніхто не вірив, що я залишуся живим. Я молився і молюся через заступництво сестри Йосафати вже протягом довшого часу і вона завжди мене вислуховує».

(Рим, Італія)

Постанови

Двадцять п'ятої сесії Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії УГКЦ Львів, 23-24 листопада 2004 р.

Протягом двох днів, 23-24 листопада 2004 р., в Митрополичих палат Святоюрської гори (пл. Святого Юра, 5) відбулася чергова, Двадцять п'ята сесія Синоду Єпископів Києво-Галицької Митрополії Української Греко-Католицької Церкви. Засідання очолив Блаженніший Любомир (Гузар), Отець і Глава УГКЦ, Митрополит Києво-Галицький. У роботі сесії взяли участь усі Владики, які діють на території України.

1. Організувати паломництво владик нашої Церкви разом з греко-католицькими єпископами інших країн до м. Барі (Італія) від 6 до 12 червня 2005 року Божого.

2. Затвердити текст Звернення з приводу теперішньої суспільної ситуації в Україні.

3. Для вдосконалення діяльності благодійної церковної організації «Карітас України»:

а) доопрацювати проект Концепції розбудови Карітасу України та подати її на затвердження на наступну сесію Митрополичого Синоду;

б) доручити Владичі Ігорю (Возняку) до кінця грудня 2004 р. скликати нараду єпархіальних директорів та керівництва Карітасу для внесення пропозицій щодо вдосконалення діяльності благодійної церковної організації «Ка-

рітас України».

4. Детальний розгляд розділів Душпастирського плану про парафію, мас-медіа та євангелізацію перенести на наступну сесію Митрополичого Синоду.

5. Для належного проведення Року Пресвятої Євхаристії:

а) затвердити зміст плану проведення Року Пресвятої Євхаристії;

б) провести упродовж 24-26 червня 2004 р. у Львові Євхаристійний конгрес;

в) надати Дню родини, який відзначають у першу неділю після празника Верховних апостолів Петра і Павла, чітке євхаристійне спрямування

6. До наступної сесії Митрополичого Синоду зробити кадрову перевірку усіх каноністів Києво-Гали-

цької Митрополії УГКЦ та студентів усіх єпархій, які студіюють канонічне право.

7. Для усвідомлення на загальноцерковному рівні важливості християнського виховання дітей та юнацтва та інформування українського суспільства про досвід діяльності греко-католицьких загальноосвітніх навчальних закладів відзначити на загальноукраїнському рівні десятиліття Бучацького колегіуму священномученика Йосафата 12-14 травня 2005 року Божого.

8. Двадцять шосту сесію Митрополичого Синоду провести у лютому 2005 року Божого.

Голова Синоду Єпископів
Києво-Галицької Митрополії
УГКЦ
+ Любомир

Блаженніший Любомир Кардинал Гузар:

«Не можна приймати компромісу, коли розходиться про людські права і справедливість»

Події останніх тижнів не залишають байдужими нікого: якими можуть бути компроміси в нашому суспільстві і чи можуть бути взагалі? Пропонуємо увазі читачів відповідь Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара на це запитання.

Компроміс це є домовленість між двома чи більше сторонами про якусь розв'язку. Сьогодні в Україні ми стали на становище, де трудно говорити про компроміс, бо розходиться тут про певні абсолютні правди, права. Не можна приймати компромісу, коли розходиться про людські права, коли розходиться про справедливість.

Коли в демократичній ситуації відбуваються вибори — то значить, що кожний громадянин дає свій голос. І коли більшість дає за одного кандидата, а меншість — за другого кандидата, ми виходимо з того положення, що приймається воля більшості. Але це не є компроміс. Розходиться про те, щоби вибори, процес виборів був справедливий. А про це, мені здається, не можна робити компромісів, бо або він є чесний, або він є нечесний. Чи буде цей, чи буде

інший кандидат обраний — це є принагідна річ. Але чи буде правда і справедливість, чи її не буде — тут немає місця для компромісу.

Ми сьогодні стоїмо на такій точці, що яке б не було рішення, воно мусить бути в своїй основі правдиве, справедливе. Безумовно хтось буде незадоволений, але якщо рішення буде правдиве, справедливе, його задоволення може бути емоційне, але воно не може бути розумове. Ми ідемо на вибори, повні свідомості, що кидаємо голоси — хто за цього, хто за іншого кандидата. І ми відразу домовилися: хто з кандидатів мати більшість — цей є наш провідник, той виграв вибори. Ті люди в Києві на майдані Незалежності і по інших містах — мені здається, що казати, що вони вийшли за одного чи за другого кандидата є ціл-

ком не на місці. Я бачу людей, які відчують, що має бути сповнена правда, має бути сповнена справедливість. І мені здається, що той, хто сьогодні має владу вирішувати — повинен дати рішення таке, яке кожна справедлива людина прийме як справедливе.

Західна Європа відкинула наші вибори тому, що на їхню думку, за їхніми спостереженнями вибори не відбулися справедливо. Так само і ми: чи буде переголосування, чи нові вибори — це є тільки наслідок основного рішення: чи буде здійснена правда, справедливість: що кожний голос, кинутий за будь-якого кандидата, буде респектовано як такий, буде так почислений, буде так проголошений без жодних спостережень. Тоді нарід скаже: «Ми відчули справедливість. Наше право народу є захищене. Ідемо вперед далі».

Шістдесяті річниця смерті Митрополита Андрея

1 листопада минуло 60 років від дня смерті Митрополита Андрея Шептицького, Глави УГКЦ. Владика Іван Бучко, Єпископ-помічник Митрополита Андрея з 1929 до 1939 рр., згадував про той день: «1 листопада 1944 року у Львові вмирав великий митрополит Андрей Шептицький, який впродовж майже півстоліття був живим символом Католицької Церкви в Україні. Якийсь особливий блиск маєстатичної особистості Митрополита Шептицького, осяйність його наукових пізнань, глибока його внутрішня освіченість, ерудованість, такт та довершеність його естетичних почуттів, а особливо — святість його життя, повсюдно оспівувана всіма голосами нескінченних похвал, і активна плідна діяльність в різноманітних сферах життя тогочасного українського суспільства спричинилися до того, що він став правдивим та беззаперечним ду-

ховним лідером та Князем усього українського народу, незважаючи на існуючі міжконфесійні розбіжності. Всі католики, подібно як і вірні нез'єднаної Церкви почитали його як на правду чоловіка призначеного й дарованого їм Богом».

З цього приводу 1 листопада 2004 р. в Архієпископальному соборі Святого Юра пройшла Архієрейська Божественна Літургія, яку у співслужінні з владикою Ігорем Возняком, єпископом-помічником Львівським, відслужив Блаженніший Любомир Кардинал Гузар. У проповіді Глава УГКЦ звернув увагу присутніх на те, що вірні УГКЦ щороку у цей день вшановували пам'ять великого митрополита, та до дня легалізації нашої Церкви робили це таємно, а вже протягом п'ятнадцяти років — відкрито. «Митрополит Андрей — це визначна постать не тільки в історії нашого народу, а взагалі ХХ

століття. — Відтак сказав Блаженніший Любомир. — Ми сходимося не тільки для того, щоб його згадати, а й щоб вчитися від цього душпастиря, пророка, Мойсея нашої Церкви... Ми повинні від нього вчитися постійної готовності у будь-яких обставинах, жертвуючи собою, допомагати своїм братам». Та головний акцент у своїй проповіді Глава УГКЦ поставив на чесноті Митрополита Андрея, яка особливо потрібна кожному з нас у сучасних обставинах — правдомовності і відстоюванні правди.

Архієрейська Літургія завершилася панахидою. Після закінчення богослужіння у Святоюрській крипті, біля домовини Слуги Божого Андрея Шептицького, вірні підносили свої молитви і просили про щедрі Божі ласки через заступництво великого Митрополита.

о. Ігор Яців,

прес-секретар Глави УГКЦ

Додаток:

Щоб краще відчувати атмосферу, яка панувала у день смерті Митрополита Андрея пропонуємо фрагмент із книжки «Митрополит Андрей», яку написав отець-салезіянин Євген Небесняк.

28 жовтня 1944 року всі священники митрополичих палат, змінюючи один одного, чергували біля Митрополита. Ближче до полудня його стан значно погіршився, тож йому відразу було уділено Святої Тайни Оливопомазання. Зранку 30 жовтня лікар сповістив присутніх, що минулої ночі з Митрополитом трапилося щось незвичайне: здавалося, що серце кир Андрея вже перестало битися, пульс Владики був уже зовсім нечутним, але... вже за півгодини життя знову повернулося до його вже бездиханного тіла. Чудо? Тільки Господь знає, що ж трапилося з ним насправді. Але впродовж цих двох днів, 30-31 жовтня, всіх присутніх на цей день на Свято-Юрському пагорбі охопило почуття радості і оптимізму. Та вже ж таки увечері 31 жовтня цей хвилиний оптимізм змінився майже твердою певністю, що Митрополитові не дожити до наступного ранку.

Усі зібралися разом в кімнаті для гостей, чекаючи страшною звісткою про

близьку кончину Великого Глави Української Греко-Католицької Церкви. Через кілька хвилин туди ввійшов і келійний кир Андрея. Він сповістив присутніх про близький відхід Митрополита. Всі присутні швидко кинулися до смертного ложа Владики, на якому він спокійно лежав з дещо відкинутою назад головою. Він помер 1 листопада 1944 року о год. 13.45, у віці 79 років, 3 місяців та 7 днів.

Тільки 24 години його тіло було викладене в приватній капличці кир Андрея, де могли одноразово поміститися заледве 50 осіб. Вже наступного дня, коло 5 години ранку, його останки було процесійно перенесено до катедрального храму св. Юрія, що навпроти Митрополичих палат. Там тіло Владики знаходилося на протязі наступних чотирьох днів, до неділі, 5 листопада. Превелика кількість народу відвідала Святоюрський пагорб, аби віддати честь і востаннє попрощатися зі своїм святим пастирем. Вшанували пам'ять Митрополита і радянські солдати, не один десяток яких прийшов цими днями до гробу померлого.

Похоронна відправа розпочалася близько п'ятої години пополудні, щоби її можна було завершити ще до початку комендантської години. Після довершення всіх літургійних чинностей,

труну з тілом усопшого було пронесено центральними вулицями міста, причому несли її священники, раз-по-раз змінюючи один одного у виконанні цієї сумної місії. Після цього прах Владики було захоронено у невеличкій крипті під хорами храму. Похоронна процесія розтягнулася на добрий кілометр, а серед тих, хто брав у ній участь було понад 150 священників, 70 студентів Богословської Академії та 170 семінаристів, котрі вишикувалися шеренгами перед катафалком з труною. За ними слідували єпископи, а після домовини з тілом кир Андрея йшов тільки його брат, ієромонах Климентій. Люди супроводжували домовину з обох боків. Радянські солдати поведилися надзвичайно ввічливо, з пошаною до померлого вони намагалися слідувати за дотриманням належного порядку. На парапеті катедрального храму останнє слово виголосив преосвященний владика Йосип Сліпий; він навмисно промовляв до присутніх зі сходів притвору церкви, бо сам храм нізащо не вмістив би всіх присутніх того дня на просторій Святоюрській площі, бо так багато люду зібралося тут, щоби провести улюбленого Митрополита в останню путь.

(збережено мову оригіналу)

«Хай ця молитва стане для нас пам'яткою про недопустимість існування серед людей ані краплини зла»

7 вересня 1939 року у Прилбичах, родинному селі Митрополита Андрея Шептицького, під час того, як всіх односельчан зібрали на виставу до будинку «Просвіти», члени НКВС розстріляли брата і братову Слуги Божого Митрополита Андрея та блаженного Климентія — Леона (1877-1939) і Ядвігу (з роду Шембеків) (1883-1939) Шептицьких, а також священника Маріуша-Домініка Скібневського (1881-1939) ТІ, історика, професора історії Церкви, викладача у Папському східному інституті, автора 60 публікацій з історії Церкви. Після цієї звірячої розправи над рідними Митрополита Андрея та римо-католицьким священником — якого, як припускають очевидці цих подій, могли розстріляти тільки за те, що прийняли його за ієром. Климентія, — вбитих було закопано у ямі поблизу родинного помістя.

У сімдесятих роках минулого століття мешканець Прилбич п. Володимир Гурський, який знав точне місце, де закопали покійних, вночі таємно перепоховав тіла Леона, Ядвіги та о. Маріуша на сільському цвинтарі. Аби запобігти ймовірному збезчещенню, п. Володимир залив бетоном місце над похованням. У наші дні тлінні останки невинно вбитих викопали та після антропологічного аналізу і проведення ексгумації поклали у домовину та за-

несли до каплиці-усипальниці родини Шептицьких.

8 листопада 2004 року, відбулося перепоховання, згідно з християнським звичаєм, тлінних останків Леона, Ядвіги та о. Маріуша, що, без перебільшення, стало знаком перемоги добра над злом. Щоб відслужити похоронне богослужіння, до Прилбич прибув Глава УГКЦ Блаженніший Любомир Кардинал Гузар. З ним співслужили о. д-р Святослав Шевчук, керівник Патріаршої курії УГКЦ; о. Роман Піта, декан Яворівського деканату; о. Роман Кандрач, духівник Львівської духовної семінарії Святого Духа та о. Богдан Радюк, парох Прилбич. Чин похорону завершився молитвою розрішення та запечатанням гроба. У спільній молитві також взяли участь представники місцевої влади, семінаристи, мешканці села.

У проповіді Блаженніший Любомир передусім подякував усім, хто прилучився до організації перепоховання. «Ця хвилина мусить нас у певний спосіб потрясти і змусити замислитися, — відтак продовжив Глава УГКЦ, — бо ці три особи загинули цілком невинно. Вони нічого злого не зробили. Їхня провина полягає в тому, що вони були родиною Митрополита Андрея, а римо-католицького священника — що він у цей час перебував у їхньому домі. Ці три особи — це пре-

дставники тисяч, мільйонів людей, які так само, як і вони, цілком невинно згинули. Це сталося тому, що хтось у своєму серці вирішив робити зло, яке переросло у такі жахливі вияви, як вбивство невинних». Це, за словами Глави нашої Церкви, має нас навчити і настановити, щоб не допустити до свого серця найменшого зла, адже воно із плином часу здатне набувати страшних форм і руйнувати все. «Хай сьогоднішня спільна молитва стане для нас пам'яткою про недопустимість існування серед людей ані краплини зла», — сказав на завершенні Блаженніший Любомир.

Після богослужіння домовина з тлінними останками Леона і Ядвіги Шептицьких та священника Маріуша-Домініка Скібневського була похоронена у крипті каплиці-усипальниці родини Шептицьких.

о. Ігор Яців,
прес-секретар Глави УГКЦ

Додаток:

З листа о. Климентія Шептицького до брата Станіслава Шептицького:

«Вчора поїхав до Прилбичів — на могилу коханих, дорогих Леосів [Леон і Ядвіга Шептицькі розстріляні НКВД 27.09.1939 р.]. Зі мною був місцевий канонік о. Рудій. Разом із місцевим парохом у Прилбичській садибі, над місцем, де лежать їхні останки, відправили цілий обряд поховання. Зібралось багато людей. Не можна тепер зробити ексгумацію, а тому потрібно відкласти до зими. На разі там в могилі будуть далі спочивати, і звичайний хрест із дерева встановили над їхньою домовиною. Пізніше перейшовся по садибі, будинкові. І серце моє обмивалося кров'ю. Деревця ще стоять, — липа, грушка, — але в домі страшна

руїна: мури, дах залишилися, але в пивницю під кухнею підклали міни і висадили все в повітря. В кімнатах абсолютно нічого не залишилося: ані меблів, ні архіву, ані образів (портрети наших дідів і прадідів, мальованих Мамою і т. п.) — все пропало. Підлоги встелені сміттям, більшовицькими газетами, їхніми книжками. Був і в каплиці: у крипті повно глини, домовини, здається, що всі, тільки з домовини Тата відірване віко. На полі, відразу обіч каплиці від сторони Прилбичів, колосальна яма, де був склад бензини».

Станом на сьогодні у родинній каплиці-усипальниці Шептицьких поховані:

1. Петро Шептицький (дідусь Митрополита) — 1808 — †1843
2. Тереза Коссецька (бабця) —

1808- †1888

3. Софія Шептицька (мати) — 21.05.1837- †17.04.1904

4. Іван Шептицький (батько) — 1.10.1836 — †13.11.1912

5. Стефан Шептицький (брат) — 1.10. 1862 — † 12.1864

6. Юрій Шептицький (брат) — 6.05.1863 — †18.02.1880

7. Марія з Сапегів Шептицька (племінниця) — 1884- †1917

8. Марія Шептицька, донька Леона і Ядвіги (племінниця) — 1907- †1922

9. Петро Шептицький, син Леона і Ядвіги (племінник) — 1908 — †1908

10. Леон Шептицький (брат) — 1877 — † 27.09.1939

11. Ядвіга Шептицька (братова) — 1883 — † 27.09.1939

12. о. Маріуш-Домінік Скібневський — 1881 — † 27.09.1939

СТАТТЯ

Ієромонах Євстратій Зоря, прес-секретар Київської Патріархії (УПЦ КП):

«В ці дні ми стали свідками великої Божої милості до нашого народу»

«Коли в останні дні листопада доводилося бути на столичному майдані Незалежності, то мимоволі згадувалися слова вірша класика української літератури: «На майдані коло церкви революція іде...»

Бо й справді, саме на головному столичному майдані, розташованому неподалік від давніх святинь України — собору Софії Київської та Михайлівського Золотоверхого монастиря — наприкінці листопада 2004 року відбувалися події, які матимуть непереврене значення для подальшої долі нашої держави. Не буде перебільшенням сказати, що востаннє такі події народ України переживав 13 років тому, коли було проголошено парламентом, а потім підтверджено всеукраїнським референдумом державну незалежність нашої Батьківщини.

Протягом виборчої кампанії, результати якої стали причиною народного збурення, відбулося багато подій, учасниками яких в тій чи іншій мірі була Церква. В період початку виборчого процесу переважна більшість християнських Церков України в різній формі заявила про своє бажання дотримуватися законів України, які обмежують втручання релігійних організацій у політичні процеси. Разом з тим Церкви заявляли про ті критерії, якими виборці мають керуватися під час голосування, а також закликали їх до активної, відповідальної і зваженої громадянської позиції, до посиленої молитви за справедливі вибори глави Української держави.

Різні християнські Церкви України зверталися до українського народу як напередодні першого, так і напередодні другого туру голосування, наголошуючи на тому, що вибори Президента України повинні відбуватися у відповідності із законами, а їх результати повинні відображати справжнє волевиявлення громадян. Керівники Церков попереджували, що фальсифікація результатів голосування є не тільки карним злочином, але й гріхом

перед Богом, за який всі причетні до неї будуть нести відповідальність перед Нелицемирним Суддею.

Перебіг виборчої кампанії, а особливо події між першим і другим туром голосування та власне голосування 21 листопада засвідчили, що недаремно Церкви так уважно поставилися до політичного процесу виборів нового Президента України. Насправді вибори нового Глави держави перетворилися у вибір світогляду, вибір стратегічного шляху розвитку України, зрештою — на пошук відповіді на питання: де правда, а де її протилежність. І якщо суто політичні процеси мають залишатися поза стінами храмів, то питання світогляду і моралі вимагають від християн недвозначної відповіді.

Незалежно від конкретного змістовного наповнення передвиборчих програм кандидатів, проаналізувавши хід виборчого процесу та акценти, які робилися під час агітації за них, можна визначити, що характерною ознакою виборчої кампанії одного з них стало наголошення на матеріальних достатках, в той час як інший головні свої думки зосереджував на нематеріальному — на світоглядних і моральних принципах життя суспільства. Важливим для всіх нас підсумком стало те, що перебіг виборчої кампанії, а особливо її наслідки засвідчили, що всупереч нав'язливій думці окремих осіб, які до суспільного життя ставляться, як до набору технологій, а до людей — як до бездумних технологічних іграшок, найголовнішими цінностями для переважної більшості наших співгромадян стали не розміри зарплат і пенсій, не відсотки продажу товарів або інші матеріальні і матеріалістичні блага, а ті цінності, які проголошує християнство — свобода і правда.

Всі ми стали свідками того, як в передвиборний час переважна більшість загальнонаціональних засобів масової інформації, і в першу чергу телеканали, стали інструментом викривлення реального життя країни та

розповсюдження або напівправди, або відвертої брехні. Шкода, що протягом тривалого часу зовнішній тиск на журналістів примушував їх йти на компроміси з совістю та неправдиво висвітлювати життя суспільства. Разом з тим потрібно привітати мужні кроки журналістів, які врешті-решт знайшли в собі силу побороти страх і звернутися до людей зі словами правди.

Зі світської точки зору те, що день проведення другого туру голосування співпав зі святом Архистиратига Михайла може видатися лише певним культурним символом. Християни ж не можуть вважати цей факт випадковим, бо всі ми і в цей день, і в наступні за ним, справді стали свідками боротьби злої сили з доброю. По-християнськи невірно було б захоплюватися вихваланням або паплюженням тих політичних сил та їх лідерів, які стали сторонами суспільного протистояння. Але разом з тим ми повинні чітко відрізнити правду від неправди, а тому християнські Церкви у своєму спільному зверненні за наслідками другого туру виборів заявили, що його результати є сфальсифікованими, а ті, хто наділений владними повноваженнями в багатьох випадках не тільки не сприяли справедливому виконанню законів, але й грубо порушували їх. Замість виконання свого покликання відстоювати правду, даного їм від Бога через вияв народної довіри, вони в багатьох випадках сприяли неправді, чим викликали справедливе обурення.

В день храмового свята Михайлівського Золотоверхого монастиря після здійснення голосування Віктор Ющенко разом з сім'єю, а також його найближчі співпрацівники, серед яких заступник голови Верховної Ради Олександр Зінченко, взяли участь в очоленому Патріархом Філаретом хресному ході навколо собору. В цей час сама природа засвідчувала, що боротьба народу за своє право на волевиявлення є нелегкою. Гарна сонячна погода, яка була зранку, змінилася

хмарами, з яких сипав сніг. І лише коли святкове богослужіння підходило до завершення, раптом хмари відлетіли і з неба вдарило — справді вдарило — яскраве сонячне світло. Всі, хто був в цей час під стінами Михайлівського собору, розцінили цю подію, як ознаку важкої, але переможної боротьби.

Немає сенсу переповідати всі політичні події, які розгорнулися після того, як остаточно стало зрозумілим, що результати голосування масово фальсифікуються, а волевиявлення народу України відверто зневажається, — це, швидше, справа світських журналістів. Наша ж справа — відзначити, що в ці дні ми стали свідками великої Божої милості до нашого народу, бо Господь вислухав слова молитви, яку протягом останніх місяців виголошували у багатьох храмах, благаючи, «щоб Господь послав людям дух розуму і нелицемірну любов до країни нашої».

Чим, як не духом розуму та нелицемірною любов'ю до Батьківщини, можна пояснити те, що мільйони наших співгромадян вийшли на вулиці і площі міст і сіл України, для того щоб мирно висловити свій рішучий протест проти неправди. Чим, як не справжнім результатом духовного відродження українського народу можна пояснити те, що, незважаючи на спроби провокацій, сотні тисяч протестуючих зберігали спокій, уважно ставилися одне до одного, не виявляли агресії навіть до носіїв протилежного переконання. В ці дні всі ми, без перебільшення, є свідками відродження української нації. Як і 13 років тому, особливим звучанням наповнився гімн України, коли слова «душу й тіло ми положим за нашу свободу» з красивої фрази на очах перетворилися в реальне переконання. Той, хто пережив ці дні і ночі, разом зі своїми співгромадянами з різних куточків України, очікуючи, що влада може застосувати силу і навіть зброю проти мирних демонстрантів, ніколи не

забуде тих почуттів, які викликав у них всенародний спів гімну.

Вся Україна повстала проти зневаження свого права на панування в рідному домі та визначення своєї долі. Люди, які вийшли на вулиці, були невдоволені не тим, що офіційно не переміг саме підтримуваний ними кандидат в Президенти, а тим, що було цинічно розтоптано їх право на вибір. Тому український народ піднявся не на захист окремого політика, а на захист правди.

Хоча суспільна ситуація в Україні залишається складною, а криза — не подоланою, вже зараз можна висловити впевненість в тому, що найбільшим досягненням останніх днів листопада 2004 року стало відродження єдиного українського народу, згуртування всіх громадян України в політичну націю. Ми всі разом зробили великий крок до побудови справедливого громадянського суспільства. 13 років тому народ України мирно і порівняно легко отримав незалежну державу, що безперечно є ознакою Божого благословення. Мабуть саме в ці дні наш народ складає своєрідний іспит на те, наскільки він дозрів до власної державності.

Разом з тим скільки б не працювали люди, остаточний суд скаже Господь. Тому в ці дні особливо необхідно молитися Богові і просити Його бути милостивим до нашого народу, який зростає духом і прагне правди».

Довідка:

Як і завжди це було в історії, в ці відповідальні дні Церква була і залишилася зі своїм народом...

Увечері 22 листопада зі сцени на Майдані Незалежності в Києві, звідки відбувалася пряма телевізійна трансляція, народ України почув, що Церква була і залишається з ним.

24 листопада 2004 р. на запро-

шення учасників акції протесту братія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря разом зі студентами і вихованцями Київських духовних шкіл відправила молебень у наметовому містечку на Хрещатику, а 25 та 26 листопада на запрошення координаторів акції духовенство звершувало зранку молитву з проханням миру Україні та благословення її народу, в якій брали участь священники УПЦ КП, УГКЦ і УАПЦ.

А о 18 годині 26 листопада на Майдані Незалежності відбулася ініційована християнськими Церквами України молитва за краще майбутнє нашої Батьківщини. Представники різних конфесій по черзі різними мовами прочитали молитву Господню та попросили у Бога благословення Україні. Одночасно з віруючими на Майдані Незалежності в різних куточках світу молилися Богові люди доброї волі, яких непокоїть доля нашої країни.

На 27 листопада 2004 р. припало відзначення в Україні Дня пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій. Ієрархія українських Церков відправила панахиду по жертвах голодоморів і репресій.

28 листопада 2004 р. відбулися особливі молебні за мир і благополуччя нашої країни та її народу.

29 листопада 2004 року відбувся хресний хід духовенства м. Києва до міліцейського кордону біля будинку Адміністрації Президента України. Тут був відправлений молебень, наприкінці якого всі учасники хресного ходу благали Спасителя про мир та встановлення справедливості в Україні.

Того ж дня керівники християнських Церков України звернулися з відкритим листом до Леоніда Кучми (*див. стор. 20*), в якому закликали його скористатися наданими йому законом повноваженнями для справедливого розв'язання тих проблем, які виникли в суспільстві.

Жінки різних конфесій єднаються у спільній молитві за Україну

Як повідомила прес-служба Одесько-Сімферопольської єпархії РКЦ, 1 грудня у рамках молитовної естафети, яку ініціювали християни Одеси, представниці католицької громади міста взяли участь у спільній молитовній зустрічі жінок різних конфесій, що відбулась у центральній церкві християн віри євангельської (п'ятидесятники).

Жінки-християнки молились за

швидше врегулювання ситуації в Україні, за мир та злагоду в нашому народі. На думку учасниць цієї зустрічі, матері і батьки України повинні пішати своєю молоддю, яка так потрібно і впевнено відстоює правду на вулицях і майданах усієї країни. Це свідчить про те, що такий відповідальний молоді можна довірити майбутню державу.

У той же день у приміщенні реформатської церкви відбулась міжконфесійна молитва молоді Одеси. Молоді християни вважають, що причиною сучасної кризи в Україні є гріх, який вже давно пустив коріння у багатьох гілках влади. Сьогоднішні події в Україні, за їх словами, — це катарсис усього народу і велика надія на майбутнє.

ДОКУМЕНТ

Відкритий лист до чинного президента України Леоніда Кучми

Пане Президенте!

Найважчі й найвідповідальніші повноваження, що їх конституція держави накладає на її Президента, — це повноваження гаранта цієї конституції. В часи загальнонаціональних випробувань ці функції глави держави набувають вирішального значення. Гідне виконання їх прокладає президентові шлях до історичної величі, а його неспроможність стати на висоті моменту стягає на нього осуд історії і прирікає його на всенародне забуття. Для України загалом і для Вас особисто, Пане Президенте, надійшла саме така вирішальна хвилина. Той іспит сумління, який сьогодні Ви змушені скласти, не є простим, і ми просимо Всемилостивого Бога допомогти Вам. Проте скласти його необхідно.

Коли Президент як гарант Конституції не сповнює своїх обов'язків, таким гарантом стає народ, який виходить на майдани домагатися правди. Зробити це змусили його саме непослідовні, а то й злочинні й антиконституційні дії представників влади. Розмах народних протестів засвідчує, що права людини справді було брутально порушено.

Підняти народ на такі заворушення

здля лише особистих інтересів одного з кандидатів у президенти було б неможливо. І так це зрозумів цілий світ. Народ не піде по домівках, якщо його права не буде відновлено і гарантовано. Люди, які з'їхалися до Києва підтримувати своїх кандидатів, сьогодні братаються, і це доводить, що Україна єдина у своєму стремінні відстояти закон, справедливість і єдність держави.

У нинішній ситуації важлива кожна година. Люди виправдано очікують від Вас прийняття доленосних рішень, що може зробити лише Президент — гарант Конституції України. Зволікання з прийняттям рішень, яких вимагає сьогодні ця Конституція, сприймається людьми як частина свідомо задуманого плану, спрямованого проти інтересів українського народу. У Вашій силі розвіяти цю недовіру й утвердити верховенство права навіть у тому випадку, якщо це змусить Вас піти на деякі особисті жертви. Терміново потрібна Ваша рішуча дія, щоб притягнути до відповідальності тих посадовців, які несуть вину за фальсифікацію виборів шляхом зловживання владою, а також тих, хто снує плани розколу країни.

Настала історична мить, коли слова української Конституції про нашу відповідальність перед Богом набули особливої актуальності. Хай же допоможе Вам Господь правильно відчитати «знаки часу» й усвідомити, як конкретно має проявитись Ваш особистий обов'язок перед Ним. З Богом не можна жартувати. П'ять років тому, коли Ви лише розпочинали новий етап Вашого президентства, ми молилися за Вас у соборі св. Софії. У час виборчого процесу, коли людські та Божі закони уповноважують Вас подбати про законність передачі повноважень легітимно обраному наступникові, ми молимося за Вас знову.

Філарет, Патріарх Київський і всієї Руси-України; Любомир, Верховний Архієпископ УГКЦ; Григорій Комендант, Голова Всеукраїнського Союзу об'єднань євангельських християн-баптистів; Михайло Паночко, Єпископ Церкви християн віри євангельської України; Маркіян Трофим'як, Заступник Голови Конференції римо-католицьких єпископів України; Леонід Паду, Старший єпископ Української Християнської Євангельської Церкви.

29 листопада 2004 р.

Заклик представників православного, католицького, протестантського, іудейського і мусульманського віросповідань України до молитви

У цей важкий і водночас сповнений надіями на краще майбутнє для України час, ми, уповноважені представники різних конфесій України звертаємось до усіх людей доброї волі про солідарність з народом України та молитву за торжество справедливості, свободу і єдність України.

Ми закликаємо усіх, кому не байдужа доля України, щоденно, о 19:00 за київським часом (17:00 за Грінвічем), возносити молитву до Всевишнього у цьому намірі та, по змозі, завітати свічку у вікні своєї оселі на знак солідарності з народом України.

Наша молитва, здійснена по всьому світі у один і цей же час, буде також добрим засобом духовного єднання українських родин розділених великими відстанями і часовими поясами.

З любов'ю і надією на перемогу

добра і справедливості:

від імені Патріарха УПЦ КП — ігумен Євстратій (Зоря); від імені Верховного Архієпископа УГКЦ — протоієрей Олекса Петрів; архієпископ Храківський і Полтавський Ігор, керуючий справами Патріархії УАПЦ; заступник Голови Конференції римо-католицьких єпископів України, єпископ Маркіян Трофим'як; від імені Голови ВСО євангельських християн баптистів — помічник голови Юрій Решетніков; єпископ Церкви ХВС України Михайло Паночко; від імені Української християнської євангельської Церкви — єпископ Микола Саламаха; головний рабин міста Києва та України — Яків Дов Блайх; муфтії Духовного управління мусульман Криму — Хаджі Емірлі Аблаєв; ісламські культурні центри у

містах Києві, Сімферополі, Вінниці, Одесі і Донецьку; Міжобласна Асоціація ісламських громадських організацій «Арраїд».

5 грудня 2004 р.

Помолись за Україну та запали свічу у вікні

Щодня все, що відбувається на головній площі України Майдані Незалежності, освячується молитвою представників шести християнських Церков, які об'єдналися задля того, щоб бути разом з народом та підтримувати його. Від імені вірних православного, католицького, протестантського, іудейського і мусульманського віросповідань України вони закликали всіх людей доброї волі до солідарності з народом України через спільну молитву та запалювання свічок у своїх домівках.

ІНТЕРВ'Ю

О. д-р Святослав Шевчук:

«Якщо хтось в спокої відстоює правду — це означає, що він є сильний»

Духовну опіку учасникам мітингу на майдані Незалежності у Києві надають десятки священників УГКЦ. Найпершим священником, який спільно з своїми семінаристами відслужив для «мешканців» наметового містечка на майдані Незалежності Божественну Літургію 23 листопада, був віце-ректор Львівської духовної семінарії о. д-р Святослав Шевчук. Ця Літургія стала початком щоденної молитви у центрі Києва, яку правили священнослужителі різних конфесій. На сторінках бюлетеня АРІ о. Святослав ділиться своїми враженнями і роздумами.

О. Св. Шевчук: Це була Літургія в наметовому містечку, оскільки тоді, коли вона правилася, на майдані вже було понад три тисячі наметів. Люди перебували в стані постійного стресу, оскільки кожного дня очікували можливість насильної ліквідації цього містечка, тому присутність духовенства, особливо молитва для тих людей була дуже важливою. Це була наче така духовна підтримка для людей, яка їх дуже заспокоювала і давала відчуття затишку серед таких малокомфортних умов перебування. І саме там, серед тих людей і для тих людей ми хотіли відслужити Божественну Літургію, а не просто молебень, — саме Літургію, щоб Євхаристійний Христос зійшов туди, був присутній з тими людьми і у Таїнстві Причастя покріпив їх у їхній боротьбі.

Кор: Як люди сприймали цю молитву?

О. Св. Шевчук: Під час нашої молитви почали збиратися люди. Приходили не лише жителі цього містечка, а й ті люди, які проходили повз містечко по тротуарах вулиці Хрещатик. Таким чином ми фактично започаткували молитву. І після нас там вже служили і священники УАПЦ, і навіть мені сказали, що туди підходило двоє отців Московського Патріархату, які також відчували свій обов'язок бути присутніми серед тих людей.

Кор: Чи ви й далі продовжували молитися?

О. Св. Шевчук: З нашої Церкви було багато різних груп. Ми якось так намагалися розподілити свої обов'язки, щоб кожного дня була нова група в іншому місці. Наступного дня ми вже молилися в Українському Домі на площі Європейській, оскільки тоді вже цей дім відкрив свої двері маніфестантам і став прихистком для тих людей, які хотіли відпочити, зігрітися.

Кор: Можливо були якісь особливі випадки, які Вам найбільше запам'яталися?

О. Св. Шевчук: Я розповім про випадки міжцерковного спілкування, які, можливо, навіть демонстрували дух міжконфесійної єдності в тих подіях. Ось, наприклад, ми проходили по вулицях Києва з групою наших семінаристів і назустріч нам ішов чоловік, який зняв з голови шапку, вийняв з кишені єврейську ярмолку, одягнув її на голову, сказав: «Ми теж з вами!» і потиснув мені руку. Для мене це був вражаючий момент, це було цілком несподівано, неочікувано.

Коли мова йде про якусь міжконфесійну молитву, то з часу тієї першої молитви кожного дня о 9 годин 30 хвилин на найбільшому подіумі Майдану Незалежності відбувається міжконфесійна молитва за участю представників різних церков. У ті дні це був спільний молебень католиків, різних гілок православної Церкви. Навіть був молебень, під час якого молилися різними мовами: українською, російською, англійською...

Кор: Яке основне завдання Церкви у цей час?

О. Св. Шевчук: Я думаю, основним завданням Церкви, коли ми говоримо про Київ, про завдання Церкви

там, на Майдані Незалежності — це вносити мир і спокій. Ми побачили і пережили на власному досвіді, що якщо десь є якесь напруження — коли починається молитва, це напруження починає зникати. Дуже сильно відчувається, що молитва вносить якийсь мир. А цього всі дуже потребують, щоб не було якихось провокацій, не було насильства. Сподіваюсь, що присутність духовенства показує, що Церква є зі своїм народом. Це дуже важливий вияв позиції Церкви. А другий вимір присутності Церкви — це молитва в тих місцях, де є якесь напруження, де є бодай найменша небезпека конфлікту.

Кор: З чим би ви хотіли звернутися до читачів у цей час?

О. Св. Шевчук: Можна було почути думки багатьох аналітиків, що в ті дні Україна залікувала дуже багато своїх віковичних ран: поділ на східних українців, західних, північних південних. Ці поділи-рани зараз зникають. І коли хтось сьогодні штучно хоче сказати, що Схід і Південь можуть від'єднатися, бо це є інші люди — це неправда. Для того, щоб це відчутти, щоб підтримати тих людей, хто зараз виступає за правду, щоб прийнятися тим духом нової України необхідно всім, хто може, там побувати.

Друга річ, до якої я хочу закликати всіх християн — до молитви. Де б ви не були, ваша молитва є завжди потрібна і плоди тієї молитви всі відчувають і всі бачать. Я думаю, що якби не молитви мільйонів українців, то того відносного спокою, який ми сьогодні відчуваємо могло б і не бути. Завдяки молитві наші маніфестації набирають іншого характеру, іншого змісту, вони мають більшу силу і є більш промовистими. Бо очевидно, що якщо хтось в спокої відстоює правду — це означає, що він є сильний.

Роздуми щодо майбутності української держави на підставі результатів виборів Президента України

Від самого початку передвиборчої кампанії та впродовж неї Українська Греко-Католицька Церква, поряд із іншими Церквами, закликала молитися за чесні та справедливі вибори. І молитва справді звучала у храмах і монастирях, відлунувала в людських серцях і линула з людських уст до Бога. Багато хто сьогодні задається питанням: «Чи Господь вислухав нас?» На це питання відповідаємо з цілковитою певністю: «Так!» Може, все було не зовсім так, як ми собі уявляли і як формулювали у своїх молитвах, бо цілком можливо, що, складаючи свою молитву, ми забували додати Ісусове: «...але не як Я хочу, а як Ти» (Мт 26:39). Проте ми віримо, що Бог допоміг нам. У розпалі останніх днів стало очевидно, що наш народ справді виріс до того, щоб утворити правову державу, де всі рівні перед законом, де кожен має право без страху і кари висловити свою думку і мати певність, що ця думка буде вислухана. Тому маємо певність, що Божа розв'язка для України є набагато триваліша й далекосяжніша, що вона вагітна великою і славною майбутністю.

Проте Божі накреслення, як правило, здійснюються руками людей, за якими Господь зберігає вільну волю. І, як засвідчує історія, цю волю люди можуть використати як на добро, так і на зло. Беручи до уваги численні повідомлення про масові порушення виборчого закону та фальсифікацію результатів виборів, ми з жалем констатуємо, що і під час другого туру голосування український народ було позбавлено його законного права на вільні та справедливі вибори. Відповідальність за це перед Богом і людьми несуть передусім ті державні структури, яких Конституція країни уповноважила забезпечити належні умови для вільного волевиявлення народу.

Нинішня політична криза поглиблюється ще й тим, що непримиренна позиція керівників чинної влади, — а вони захищають свої особисті інтереси, — спонукає її опиратися радше на силові структури держави, ніж на підтримку народу. Таку поведінку ми пояснюємо звичками, засвоєними ще з радянських часів, за яких ці керів-

ники й були сформовані. Ця модель поведінки відтворює в наших очах марево тридцятих-сорокових років, яке викликає велику тривогу. В цих обставинах зростає небезпека застосування владою насильства щодо мирних громадян, а то й пролиття крові.

У часи тоталітаризму народ також виховувався у більшовицькій ідеології та практиці, які не могли прийняти глибинну істину, що людина створена на образ і подобу Богу (Бт 1:27), що людина є особа, яка не розчиняється в масі. Ця хибна суспільна візія перекреслювала Богом дану гідність людини та її свободу. Проте творці й реалізатори цієї візії не могли до кінця знищити Божого образу в людині. Він завжди залишався живим, а коли прийшов час свободи, він знову розквітнув. Цей процес супроводжувався віднайденням не тільки особистої гідності, а й відчуття спільноти і солідарності. За роки незалежності люди вперше досвідчили волю, відчували в собі первинну гідність і свої права. Сьогодні вони не дозволять, щоб їх позбавили цього. Вони пробуджуються до свідомого й відповідального громадянського життя. На наших очах утверджується єдина українська нація, яка переживає дуже гарний і натхненний процес преображення своєї справжньої природи. Вважаємо, що було б великою втратою, якби ми не використали цю нагоду для розвитку нашого народу і втопили її у вузьких групових інтересах і впертій непоступливості.

Процес пробудження людей до правди далеко не завжди є одномоментним, а іноді є складним і довготривалим. У нинішній політичній напрузі викристалізувався дуже простий і ясний вибір між двома світоглядом, які

немовби згустилися у двох особистостях. Проте не політичні особистості є ключем до розв'язки, а людська спроможність усвідомити, де є правда і чому треба стояти на її боці. Не кожен може прийняти належне моральне рішення відразу. Багато хто потребує більше часу, щоб духовно дозріти, і ми повинні розуміти це й не засуджувати, а навпаки — допомогти таким людям. Адже людина утверджується в моральному рішенні лише тоді, коли воно виростає з її власного сумління у повній свободі та в повній готовності прийняти його наслідки. Один Бог знає серце людини, і Йому одному належить суд.

У нинішній історичний момент ми покликані до того, щоб поглянути на події з перспективи Господнього плану для людства — наскільки ми, люди, можемо його розпізнати.

Щастя народу здобувається не легким маршем, а важким хрестом. Українська нація впродовж історії, а зокрема у ХХ столітті, утверджувалася шляхом великих жертв. Ті, що тепер удень і вночі стоять на морозі та готові до ще більших випробувань, а то й до страждань, є гідними нащадками своїх мужніх предків і розуміють, що великі речі здобуваються великими зусиллями. Важливо, щоб ми не зупинилися лише на нинішньому запалі, який може швидко згаснути або збочити на манівці. Мусимо собі усвідомити, що в майбутньому на нас чекають ще й інші виклики — може, не такі драматичні, як сьогодні, але такі, що вимагатимуть ентузіазму, завзяття, рішучості, витривалості, послідовності й відповідальності. Ці цінності, яких ми домагаємось і які нас надихають, — а саме: правда і справедливість — нас також зобов'язують. Утілювати їх у життя можемо лише копіткою працею.

Під час нинішніх виборів нас найбільше потрясли облуда, несправедливість, зловживання владою і наруга над людиною. До чого в цій ситуації нас закликає Господь? «Усе, що лиш правдиве, що чесне, що справедливе, що чисте, що любе, що шанобливе... те чиніте, і Бог миру буде з вами» (Фп 4:9). Звернімо увагу, що тим Господь кличе нас до чину, до праці — над со-

бою особисто і над гуманізацією суспільного життя. Це не абстрактні справи, а те, що ми всі бажаємо сьогодні: пошана до закону, прозорість владного діяння, правдомовність і свобода слова, повага до людини та її болю.

Таку серйозну, широку й далекосяжну програму можна здійснити лише спільними силами. Хоч останнім часом багато говорилося про розкол у державі та про буцімто неподоланні регіональні відмінності, цими днями ми всі відкрили для себе глибинну єдність народу та його велику солідарність. Лю-

ди одягають замерзлих, годують голондних — ніхто нікому не є чужий. Журба про добро нашого народу збудила в людях велику душевну щедрість, зруйнувала перегородки поміж ними, відкриваючи їх на потреби ближнього. Так утверджується нація, століттями насильно і свідомо роз'єднувана, але незнищена і сьогодні згуртована довкола великої мети.

26 листопада християнські громади України закликали своїх вірних, а також членів інших релігійних спільнот, о 18 год. стати до спільної молитви за мирне і справедливе вирішення ни-

нішньої кризи. Цією молитвою ми поручаємо себе, свій народ і свою країну Божій опіці, яка ніколи не підводить, а тим більше, коли наша молитва є дійсно спільна, бо Господь обіцяв: «Де двоє або троє зберуться в ім'я Моє, там і Я серед них!» (Мт 18:20). Ми переживаємо виняткові дні, і в майбутньому чи нас багато, чи нас мало, і хоч де ми є продовжуймо цю молитву і держаймо в ній.

Благословення Господнє на вас і всіх тих, хто шукає сьогодні миру, любові та справедливості!

+ ЛЮБОМИР

Радіо «Воскресіння»

Релігійно-інформаційні та культурологічні програми

Вінниця	УКХ	71,69
Ковель	УКХ	66,02
Дніпропетровськ	УКХ	68,36
Кривий Ріг	УКХ	71,63
Донецьк	УКХ	69,77
Маріуполь	УКХ	67,34
Ужгород	УКХ	69,53
Хуст	УКХ	70,04
Запоріжжя	УКХ	70,73
Івано-Франківськ	УКХ	71,24
Київ	ДХ	0,207
Київ	УКХ	68,51
Кіровоград	УКХ	66,98
Керч	УКХ	71,66
Севастополь	УКХ	67,25
Сімферополь	УКХ	66,68
Львів	УКХ	67,04
Миколаїв	УКХ	69,8
Первомайськ	УКХ	69,92
Котовськ	УКХ	67,25
Одеса	УКХ	70,52
Красногорівка	УКХ	66,08
Рівне (Антонів)	УКХ	66,73
Тростянець	УКХ	68,75
Шостка	УКХ	65,93
Тернопіль (Лозова)	УКХ	69,83
Ізюм	УКХ	72,08
Харків	УКХ	67,13
Херсон	УКХ	71,9
Волоцьк	УКХ	68,72
Кульчіївці (Кам.-Подільський)	УКХ	70,76
Хмельницький	УКХ	67,7
Черкаси	УКХ	72,2
Чернівці	УКХ	69,26
Прилуки	УКХ	71
Чернігів	УКХ	69,47

Перша програма Українського радіо (Всеукраїнська ретрансляційна мережа проводового мовлення)

понеділок	21.30 – 21.50 год.
вівторок	21.30 – 21.50 год.
четвер	22.30 – 22.50 год.
п'ятниця	22.30 – 22.50 год.

На УКХ

Львівська радіотрансляційна мережа

Львів - 67,04 МГц

середа 18:40; субота 17:45; неділя 8:10

Слухайте нас в мережі Internet:

<http://www.rr.lviv.ua>

№11 (348)
30 листопада 2004 р.

Агенція Релігійної Інформації

Передплатний індекс – 33879